

Мини Марица Изток ЕАД

Финансов отчет

31 декември 2019 г.

Доклад на независимия одитор

Финансов отчет

Мини Марица-Изток ЕАД

31 декември 2019 г.

Мини Марица Изток ЕАД

Финансов отчет

31 декември 2019 г.

Съдържание

Доклад на независимия одитор до единоличния собственик на ММИ ЕАД	-
Отчет за финансовото състояние	1
Отчет за печалбата или загубата	3
Отчет за всеобхватния доход	4
Отчет за промените в собствения капитал	5
Отчет за паричните потоци	7
Пояснения към финансовия отчет	
1. Корпоративна информация	8
2. Основа за изготвяне на финансовия отчет	9
3. Счетоводната политика и промени през периода	9
4. Счетоводна политика	13
5. Нематериални активи	36
6. Имоти, машини и съоръжения	37
7. Финансови активи по справедлива стойност	39
8. Вземания от свързани лица истекущи	39
9. Материални запаси	39
10. Търговски и други вземания	40
11. Вземания от свързани лица текущи	41
12. Пари и парични сквиваленти	42
13. Собствен капитал	42
14. Задължения по засми от банки истекущи	44
15. Пенсионни и други задължения към персонала	44
16. Провизии	46
17. Отсрочени финансирации	47
18. Отсрочени дадъчни активи и пасиви	49
19. Търговски и други задължения	50
20. Задължения към свързани лица	51
21. Задължения по засми текущи	51
22. Приходи от договори с клиенти	53
23. Други доходи	54
24. Разходи за материали	55
25. Разходи за външни услуги	55
26. Разходи за амортизация и ефект преоценка/обезценка	55
27. Разходи за персонала	55
28. Разходи за обезценка на активи на финансови активи	56
29. Други разходи	56
30. Отчетна стойност на продадени активи	56
31. Финансови приходи и разходи	57
32. Разходи за даянък върху дохода	57
33. Свързани лица	58
34. Условни активи, условни пасиви и ангажименти	64
35. Категории финансови активи и пасиви	65
36. Рискове, свързани с финансовите инструменти	65
37. Оценяване по справедлива стойност	68
38. Промени в пасивите, възникващи от финансови дейности	69
39. Политика и процедури за управление на капитала	70
40. Събития след края на отчетния период	70
41. Капиталови ангажименти	71
42. Оповестяване съгласно законови изисквания	71
43. Одобрение на финансовия отчет	71

Мини Марица Изток ЕАД
Финансов отчет
31 декември 2019 г.

1

Отчет за финансовото състояние
Към 31 декември 2019 г.

	Бележки	31 декември '2019 '000 лв.	31 декември '2018 '000 лв.
АКТИВИ			
Нетекущи активи			
Нематериални активи	5	1,187	1,183
Имоти, машини и съорожения	6	806,493	851,205
Финансови активи по справедлива стойност	7	1,500	1,530
Вземания от свързани лица	8, 33.9	7,364	41,890
Общо нетекущи активи		816,544	895,808
Текущи активи			
Материални запаси	9	186,017	127,155
Търговски и други вземания	10	20,954	11,466
Вземания от свързани лица	11, 33.9	120,943	128,570
Пари и парични еквиваленти	12	44,362	41,303
Общо текущи активи		372,276	308,494
ОБЩО АКТИВИ		1,188,820	1,204,302

Дата на съставяне: 24.03.2020г.

Годишният финансов отчет е одобрен за издаване от Съвета на директорите на 27.03.2020 г.

Гергана Стоянова
Съставител

Заличено по чл. 2 от ЗЗЛД

Андон Андонов
Изпълнителен директор

Заличено по чл. 2 от ЗЗЛД

Одиторско дружество:
Ейч Ел Би България ООД

Заличено по чл. 2 от ЗЗЛД

Заличено по чл. 2 от ЗЗЛД

Поясненията към финансовия отчет от стр. 8 до стр. 71 представляват неразделна част от него.

Отчет за финансовото състояние (продължение)
Към 31 декември 2019 г.

	Бележки	31 декември '2019 '000 лв.	31 декември '2018 '000 лв.
СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ			
Собствен капитал			
Акционерен капитал	13.1.	121,125	121,125
Законови резерви	13.2.	171,460	171,460
Резерв от преоценка на планове с дефинирани доходи	13.2.	(37,145)	(34,184)
Преоценъчен резерв на нефинансови активи	13.2.	555,483	559,304
Резерв на финансови активи по справедлива стойност	13.2.	1,218	1,245
Неразпределена печалба		26,615	23,449
Общо собствен капитал		838,756	842,399
Пасиви			
Нетекущи пасиви			
Задължения по заеми	14	28,985	29,334
Пенсионни задължения към персонала	15	76,064	76,774
Провизии	16	99,587	95,998
Отсрочени финансирания	17	35,247	31,365
Отсрочени данъчни пасиви	18	14,724	17,974
Общо нетекущи пасиви		254,607	251,445
Текущи пасиви			
Отсрочени финансирания	17	2,082	2,204
Търговски и други задължения	19	21,769	32,264
Задължения към свързани лица	20, 33.9	16,583	22,683
Задължения по заеми	21	10,860	8,430
Пенсионни и други задължения към персонала	15	42,837	42,859
Задължения за данък върху дохода		675	1,098
Провизии	16	651	920
Общо текущи пасиви		95,457	110,458
Общо пасиви		350,064	361,903
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ			
		1,188,820	1,204,302

Дата на съставяне: 24.03.2020 г.

Годишният финансов отчет е одобрен за издаване от Съвета на директорите на 27.03.2020 г.

Гергана Стоянова
Съставител

Андон Андонов
Изпълнителен директор

Заличено по чл. 2 от ЗЗЛД

Заличено по чл. 2 от ЗЗЛД

Одиторско дружество:
Ейч Ел Би България ООД

Финансов отчет
върху който сме издали одиторски
доклад с пата:

30.03.2020

„Ейч Ел Би България“ ООД

Поясненията към финансовия отчет от стр. 8 до стр. 71 представляват неразделна част от него.

Заличено по чл. 2 от ЗЗЛД

Заличено по чл. 2 от ЗЗЛД

Отчет за печалбата или загубата

За годината, приключваща на 31 декември 2019 г.

	Бележки	2019 г. '000 лв.	2018 г. '000 лв.
Приходи по договори с клиенти	22	501,246	521,419
Други доходи	23	12,718	11,534
Общо:		513,964	532,953
Разходи за материали	24	(143,202)	(144,089)
Разходи за външни услуги	25	(46,968)	(44,974)
Разходи за амортизация и обезценка	26	(92,550)	(88,655)
Разходи за персонала	27	(267,723)	(271,787)
Разходи за / и възстановяване на провизии	16	(3,402)	2,847
Начислена/възстановена обезценка на финансови активи	28	(1,602)	2,190
А други разходи	29	(19,828)	(21,387)
Отчетна стойност на продадени активи	30	(5,922)	(3,639)
Промени в салдата на продукция, незавършено производство и разходи за бъдещи периоди		60 832	34,004
Коректив за разходи за придобиване на имоти, машини, съоръжения и оборудване		7 572	5,839
Оперативна печалба		1,171	3,302
Финансови приходи	31	351	573
Финансови разходи	31	(1,309)	(2,192)
Печалба преди данъци		213	1,683
(Разход) / Приход за данък върху доходите	32	(156)	(259)
Печалба за годината		57	1,424

Дата на съставяне: 24.03.2020 г.

Годишният финанс отчет е одобрен за издаване от Съвета на директорите на 27.03.2020 г.

Гергана Стоянова
Съставител

Заличен по чл. 2 от ЗЗЛД

Андон Андонов
Изпълнителен директор

Заличен по чл. 2 от ЗЗЛД

Одиторско дружество:
Ейч Ел Би България ООД

Финансов отчет,
върху който сме издали одиторски
доклад с дата:

30.03.2020

„Ейч Ел Би България“ ООД

Заличен по чл. 2 от ЗЗЛД

Поясненията към финансия отчет от стр. 8 до стр. 11 представляват неразделна част от него.

Отчет за всеобхватния доход

За годината, приключваща на 31 декември 2019 г.

	Бележки	2019 г. '000 лв.	2018 г. '000 лв.
Печалба за годината		57	1,424
Друг всеобхватен доход			
Компоненти, които не се реклацифицират в печалбата или загубата			
Промяна в справедлива стойност на капиталови инструменти	13.2	(30)	(193)
Данък върху дохода, отнасящ се до компоненти, които не се реклацифицират в печалбата или загубата		3	19
Промяна в справедлива стойност на капиталови инструменти, нетно от данъци		(27)	(174)
Преоценки на задълженията по планове с дефинирани доходи	13.2	(3,290)	(1,657)
Данък върху дохода, отнасящ се до компоненти, които не се реклацифицират в печалбата или загубата		329	166
Преоценки на задълженията по планове с дефинирани доходи, нетно от данъци		(2,961)	(1,491)
Преоценка на нефинансови активи	13.2	-	32,963
Обезценка на нефинансови активи		-	(15,026)
Данък върху дохода, отнасящ се до компоненти, които не се реклацифицират в печалбата или загубата		-	(1,794)
Преоценка / обезценка на нефинансови активи, нетно от данъци		-	16,143
Друг всеобхватен доход нетно		(2,988)	14,478
Общ всеобхватен доход		(2,931)	15,902

Дата на съставяне 24.03.2020 г.

Годишният финансов отчет е одобрен за издаване от Съвета на директорите на 27.03.2020 г.

Гергана Стоянова
Съставител

Заличено по чл. 2 от ЗЗЛД

Андон Андонов
Изгълнителен директор

Заличено по чл. 2 от ЗЗЛД

Одиторско дружество:
Ейч Ел Би България ООД

Заличено по чл. 2 от ЗЗЛД

Заличено по чл. 2 от ЗЗЛД

Поясненията към финансовия отчет от стр. 8 до стр. 71 представляват неразделна част от него.

Мини Марица Изток ЕАД
Финансов отчет
31 декември 2019 г.

5

Отчет за промените в собствения капитал
За годината, приключваща на 31 декември 2019 г.

Всички суми са представени в '000 лв.	Акционерен капитал	Законови резерви	Преоценъчен резерв на нефинансови активи	Резерв от преоценка на планове с дефинирани доходи	Резерв на финансови активи по справедлива стойност	Неразпределена печалба	Общ собствен капитал	
							'000 лв.	'000 лв.
Сaldo към 1 януари 2019 г.	121,125	171,460	559,304	(34,184)	1,245	23,449	842,399	
Сaldo към 1 януари 2019 г., след промени	121,125	171,460	559,304	(34,184)	1,245	23,449	842,399	
Дивиденти							(712)	(712)
Сделки със собствениците							(712)	(712)
Печалба за периода							57	57
А друг всеобхватен доход за периода							(2,961)	(2,961)
Общ всеобхватен доход за периода							(2,961)	(2,961)
Прехвърляне на преоценъчен резерв в неразпределена печалба							(3,821)	3,821
Сaldo към 31 декември 2019 г.	121,125	171,460	555,483	(37,145)	1,218	26,615	838,756	

Дата на съставяне: 24.03.2020 г.

Годишният финансов отчет е одобрен за издаване от Съвета на директорите на 27.03.2020 г.

Гергана Стоянова
Съставител

Заличено по чл. 2 от ЗЗЛД

Андон Андонов
Изпълнителен директор

Заличено по чл. 2 от ЗЗЛД

Одиторско дружество:
Ейч Ел Би България ООД

Заличено по чл. 2 от ЗЗЛД

Заличено по чл. 2 от ЗЗЛД

Отчет за промените в собствения капитал (продължение)

За годината, приключваща на 31 декември 2019 г.

Всички суми са представени в '000 лв.	Акционерен капитал	Законови резерви	Преоценъчен резерв на нефинансови активи	Резерв от преоценка на планове с дефинирани доходи	Резерв на финансови активи по справедлива стойност	Неразпределена печалба	Общо собствен капитал
Сaldo към 1 януари 2018 г.	121,125	171,460	555,374	(32,693)	-	21,202	836,468
Корекция от първоначално прилагане на МСФО 9	-	-	-	-	1,419	(8,587)	(7,168)
Сaldo към 1 януари 2018 г., след промени	121,125	171,460	555,374	(32,693)	1,419	12,615	829,300
Дивиденти	-	-	-	-	-	(2,803)	(2,803)
Сделки със собственините						(2,803)	(2,803)
Печалба за периода	-	-	-	-	-	1,424	1,424
Аруг всеобхватен доход за периода	-	-	16,143	(1,491)	(174)	-	14,478
Общ всеобхватен доход за периода	-	-	16,143	(1,491)	(174)	1,424	15,902
Прехвърляне на преоценъчен резерв в неразпределена печалба	-	-	(12,213)	-	-	12,213	-
Сaldo към 31 декември 2018 г.	121,125	171,460	559,304	(34,184)	1,245	23,449	842,399

Дата на съставяне: 24.03.2020 г.

Годишният финансов отчет е одобрен за издаване от Съвета на директорите на 27.03.2020 г.

Гергана Стоянова
Съставител

Андон Андонов
Изпълнителен директор

Заличено по чл. 2 от ЗЗЛД

Заличено по чл. 2 от ЗЗЛД

Одиторско дружество:
Ейч Ей България ООД

Заличено по чл. 2 от ЗЗЛД

Заличено по чл. 2 от ЗЗЛД

Заличено по чл. 2 от ЗЗЛД

Отчет за паричните потоци

За годината, приключваща на 31 декември 2019 г.

	Бележки	2019 г. '000 лв.	2018 г. '000 лв.
Оперативна дейност			
Парични постъпления от продажби на въглища		557,230	548,775
Парични постъпления от други продажби		19,937	18,167
Парични плащания на доставчици		(221,521)	(181,250)
Парични плащания на персонал		(271,203)	(265,112)
Платени лихви		(798)	(785)
Платени такси и комисионни		(140)	(192)
Изплатени концесионни такси		(18,961)	(18,055)
Платени данъци върху дохода		(3,498)	(3,996)
Други плащания, нетно		(9,620)	(4,349)
Нетен паричен поток от оперативна дейност		51,426	93,203
Инвестиционна дейност			
Придобиване на имоти, машини и съоръжения		(45,240)	(89,305)
Постъпления от продажба на имоти, машини и съоръжения		-	44
Получени дивиденти		349	569
Нетен паричен поток от инвестиционна дейност		(44,891)	(88,692)
Финансова дейност			
Платени дивиденти		(712)	(2,803)
Постъпления от краткосрочни заеми		150	1,000
Постъпления от дългосрочни заеми		10,495	36,575
Плащания по получени краткосрочни заеми	38	(150)	(1,000)
Плащания по получени дългосрочни заеми	38	(13,207)	(18,756)
Нетен паричен поток от финансова дейност		(3,424)	15,016
Нетна промяна в пари и парични еквиваленти		3,111	19,527
Пари и парични еквиваленти в началото на годината		41,317	21,790
Ефект от очаквани кредитни загуби		(66)	(14)
Брутна сума на пари и парични еквиваленти в края на годината		44,428	41,317
Пари и парични еквиваленти в края на годината	12	44,362	41,303

Дата на съставяне: 24.03.2020 г.

Годишният финансов отчет е одобрен за издаване от Съвета на директорите на 27.03.2020 г.

Гергана Стоянова
Съставител

Андон Андонов
Изпълнителен директор

Заличено по чл. 2 от ЗЗЛД

Заличено по чл. 2 от ЗЗЛД

Одиторско дружество
Ейч Ел Би България ООД

Финансов отчет,
върху който сме издали одиторски
доклад с дата:

30.03.2020

„Ейч Ел Би България“
„НВА Аудитори“
ДО СТР

Поясненията към съставените от мен финансови отчети са
заличено по чл. 2 от ЗЗЛД

Заличено по чл. 2 от ЗЗЛД

Заличено по чл. 2 от ЗЗЛД

на част от него.

Пояснения към финансовия отчет

1. Корпоративна информация

Мини Марица-изток ЕАД („Дружеството“) е основано като еднолично акционерно дружество, собственик на което е Министерството енергетиката на Република България.

С протокол № РД-21-305/18.09.2008 г. на Министерството на икономиката, енергетиката и туризма е взето решение за прехвърляне на всички акции от капитала на Дружеството в Български Енергиен Холдинг ЕАД в следствие, на което 6,500,000 броя поименни акции с номинална стойност 10 лв., представляващи 100% от капитала на Мини Марица-изток ЕАД са джирорасаны на Български Енергиен Холдинг ЕАД и прехвърлянето е отразено в книгата на акционерите.

Основната дейност на Дружеството е добив и продажба на въглища.

Дружеството е регистрирано в Регистър Булстарт и Търговски регистър към Агенцията по вписване с ЕИК 833 017 552.

Мини Марица-изток ЕАД е член-основател на Европейската асоциация за въглища и лигнитни въглища EURACOAL от 2002 година, като Изгълнителният директор на Мини Марица-изток ЕАД е член на Изгълнителния комитет на EURACOAL.

Вътрешно-структурни единици в Дружеството са следните клонове:

Рудник Трояново – 1, Рудник Трояново – Север и Рудник Трояново – 3, като трите клона експлоатират три открити рудника за добив на лигнитни въглища.

Основни потребители на продукцията на Дружеството са намиращите се в района на находищата четири топлоелектрически централи и брикетна фабрика.

Съгласно Решение № 655 от 13 юли 2005 г. на Министерски Съвет (обн. В ДВ бр. 61 от 26 юли 2005 г.) на Дружеството е предоставена концесия за добив на подземни богатства в „Източномаришки въглищен басейн“.

Концесионният договор е подписан на 11 август 2005 г. между Концедента-Министерски Съвет на Р. България и Концесионера – Мини Марица-изток ЕАД, като съгласно чл.36.2 от Договора същият влиза в сила от датата на прехвърляне на собствеността върху акции на Концесионера по договор за приватизационна продажба.

Съгласно договора, на Мини Марица-изток ЕАД се предоставя изключителното право да извърши Разработване и Добив на Въглища от Находището – „Източномаришки въглищен басейн“ – при следните условия:

- в рамките на концесионната площ – 473,685,540.87 квадратни метра
- за срок от 35 години – като срокът започва да тече от датата на влизане в сила на Договора
- с опция Договорът може да бъде продължен за още 15 години, при условие, че добивът продължава в търговски количества и ако в Находището има доказани запаси и Концесионерът поискано писмено такова продължение.

Дружеството притежава лиценз за:

- Търговия с електрическа енергия № А-480-15 от 20 октомври 2016 г., издаден за срок от 10 години.
- Превоз“ ЖП товари“ издаден през 2016 година от Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията за срок от 5 години.

От май 2017 година Дружеството има издаден сертификат за безопасност на системата за управление на безопасността в железопътният транспорт от изгълнителна агенция "Железопътна администрация". Сертификатът разрешава на Дружеството да извършват превози по националната железопътната инфраструктура.

Дружеството се намира в област Стара Загора като централният му офис е в гр. Раднево, ул."Георги Димитров" № 13.

Орган на управление на Дружеството е тричленен Съвет на Директорите.

Броят на персонала към 31 декември 2019 г. е 7,276 человека.

Едноличният и краен собственик на Дружеството е българската държава чрез Министъра на енергетиката.

2. Основа за изготвяне на финансовия отчет

Финансовият отчет на Дружеството е съставен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (CMCC), които ефективно са в сила на 1 януари 2019 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз.

Финансовият отчет е съставен в български лева, което е функционалната валута на Дружеството. Всички суми са представени в хиляди лева ('000 лв.) (включително сравнителната информация за 2018 г.), освен ако не е посочено друго.

Финансовият отчет е съставен при спазване на принципа на действащо предприятие.

Ръководството счита, въз основа на направените прогнози за бъдещото развитие на Дружеството, че ще успее да продължи своята дейност без да се предприемат съществени промени.

3. Счетоводната политика и промени през периода

3.1. Общи положения

За текущата финансова година Дружеството е приело всички нови и/или ревизирани стандарти и разяснения, издадени от Съвета по международни счетоводни стандарти (CMCC) и приети от ЕС и съответно от Международния комитет за разяснения на МСФО (КРМСФО).

От възприемането на тези стандарти и/или тълкувания, приложими за годишни отчетни периоди, започващи най-рано на 1 януари 2019 г., са настъпили промени в счетоводната политика на Дружеството.

3.2 Нови стандарти, изменения и разяснения, които са влезли в сила за финансовата година, започваща на 1 януари 2019 г.

Дружеството прилага следните нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти, които имат ефект върху финансовия отчет на Дружеството и са задължителни за прилагане от годишния период, започващ на 1 януари 2019 г.:

МСФО 16 „Лизинг“;

Този стандарт заменя указанията на МСС 17 „Лизинг“ заедно с три тълкувания (КРМСФО Разяснение 4 Определяне дали дадено споразумение съдържа лизинг, ПКР-15 Оперативен лизинг — стимули и ПКР-27 Оценяване на съдържанието на операции, включващи правната форма на лизинг) и въвежда значителни промени в отчитането на лизинги особено от страна на лизингополучателите.

Съгласно МСС 17 от лизингополучателите се изисква да направят разграничение между финансов лизинг (признат в баланса) и оперативен лизинг (признат извънбалансово). МСФО 16 изиска лизингополучателите да признават лизингово задължение, отразяващо бъдещите лизингови плащания, и 'право за ползване на актив' за почти всички лизингови договори. CMCC е включил право на избор за някои краткосрочни лизинги и лизинги на малооценни активи; това изключение може да бъде приложено само от лизингополучателите.

Счетоводното отчитане от страна на лизингодателите остава почти без промяна.

Съгласно МСФО 16 за договор, който е или съдържа лизинг, се счита договор, който предоставя правото за контрол върху ползването на актива за определен период от време срещу възнаграждение.

На 01.01.2019 г. Дружеството е прегледало всички споразумения, в светлината на новия МСФО 16. Стандартът засяга основно оперативните лизинги на дружеството в качеството му на лизингополучател. Към датата на финансовия отчет несомнени ангажименти по договори за оперативен лизинг са с несъществена стойност. Прегледът показва, че основната част от договорите, попадащи в обхвата на МСФО 16 са с кратък срок и договори на ниска стойност, които продължават да се признават по линеен метод като текущ разход в печалбата или загубата.

Дружеството е приложило следните нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти, които са задължителни за прилагане от годишния период, започващ на 1 януари 2019 г., но нямат съществен ефект от прилагането им върху финансовия резултат и финансовото състояние на Дружеството:

Изменение в МСФО 9 „Финансови инструменти” - Предпращания с негативна компенсация - приет от ЕС на 22 март 2018 г. - (в сила за годишни периоди от 1 януари 2019 г.);

Променят се съществуващите изисквания на МСФО 9 по отношение на права за прекратяване, за да се позволя оценяване по амортизирана стойност (или, в зависимост от бизнес модела, по справедлива стойност в АВД), дори в случай на плащане на негативна компенсация.

КРМСФО 23 „Несигурност, свързана с данъчни третирания на данъци върху дохода” - (в сила за годишни периоди от 1 януари 2019 г.);

Дават се насоки за прилагане на изискванията за признаване и оценяване на МСС 12 Данъци върху дохода, когато съществува несигурност, свързана с данъчни третирания на данъци върху дохода (т.е. несигурност дали избраното от предприятието данъчно третиране ще бъде прието от данъчните власти съгласно данъчното законодателство).

Изменение в МСС 28 „Инвестиции в асоциирани предприятия и в съвместно контролирани предприятия” - Дългосрочни инвестиции в асоциирани предприятия или в съвместно контролирани предприятия. Одобрени от ЕС на 8 март 2019 г., публикувани в Официален вестник на 11 март 2019 г. - (в сила за годишни периоди от 1 януари 2019 г.);

Уточнява се, че предприятие прилага МСФО 9 при отчитане на дългосрочна инвестиция в асоциирано или в съвместно контролирано предприятие, която е част от нетната инвестиция в това асоциирано или съвместно контролирано предприятие и към която, обаче, не се прилага метода на собствения капитал.

Изменения в МСС 19 „Доходи на наети лица” – Изменение, съкращаване или уреждане на плана – (в сила за годишни периоди от 1 януари 2019 г.), одобрени от ЕС на 13 март 2019 г., публикувани в Официален вестник на 15 март 2019 г.

Изменения на различни стандарти „Подобрения в МСФО (цикъл 2015-2017)” - в сила за годишни периоди от 1 януари 2019 г.

3.3.Стандарти, изменения и разяснения, които все още не са влезли в сила и не се прилагат от по-ранна дата от Дружеството

Към датата на одобрение на този финансов отчет са публикувани нови стандарти, изменения и разяснения към съществуващи вече стандарти, но не са влезли в сила или не са приети от ЕС за финансовата година, започваща на 1 януари 2019 г., и не са били приложени от по-ранна дата от Дружеството. Информация за тези стандарти и изменения, които имат ефект върху финансовия отчет на Дружеството, е представена по-долу.

Ръководството очаква всички стандарти и изменения да бъдат приети в счетоводната политика на Дружеството през първия период, започващ след датата на влизането им в сила.

МСФО 17 „Застрахователни договори“ – (в сила за годишни периоди, започвани на или след 1 януари 2021 г.).

МСФО 17 е публикуван през май 2017 г. и замества МСФО 4 Застрахователни договори. Той изисква прилагането на модел за текущо оценяване, когато прененките се преразглеждат през всеки отчетен период. Договорите са оценяват, като се използват:

- дисконтирани парични потоци с претеглени вероятности
- изрична корекция за рисък, и
- надбавка за договорени услуги, представляваща нереализираната печалба по договора, която се признава като приход през периода на покритие.

Стандартът позволява избор при признаването на промени в нормата на дисконтиране или в печалбата или загубата, или в другия всеобхватен доход. Изборът вероятно отразява как застрахователите отчитат своите финансови активи съгласно МСФО 9.

Новите правила ще се отразят на финансовите отчети и на основните показатели на всички дружества, които издават застрахователни договори.

Изменения в МСС 1 и МСС 8: Определяне на същественост (издадени на 31 октомври 2018г.), в сила от 1 януари 2020 г.

CMCC е направил промени в МСС 1 Представяне на финансови отчети и МСС 8 Счетоводни политики, промени в счетоводните оценки и грешки, които използват последователно определение на съществеността в Международните стандарти за финансово отчитане и в Концептуалната рамка за финансово отчитане, изяснявайки кога информацията е съществена и включва някои от насоките в МСС 1 относно несъществената информация.

По-специално, измененията поясняват:

че позоваването на скрита информация се отнася до ситуации, при които ефектът е подобен на пропускането или неправилното извеждане на тази информация и че предприятието оценява съществеността в контекста на финансовите отчети като цяло, и

значението на „първичните потребители на финансови отчети с общо предназначение“, към които са насочени тези финансови отчети, като ги определят като „съществуващи и потенциални инвеститори, заемодатели и други кредитори“, които трябва да разчитат на финансовите отчети с обща цел за голяма част от финансата информация, която им трябва.

Изменения в МСФО 3 „Бизнес комбинации“ (издадени на 22 октомври 2018г.), в сила от 1 януари 2020 г.

Изменената дефиниция на бизнес изисква придобиването да включва вход и съществен процес, които заедно допринасят значително за способността за създаване на резултати. Дефиницията на понятието „продукция“ се изменя, за да се съсредоточи върху стоките и услугите, предоставяни на клиентите, генерирайки инвестиционен доход и друг доход, и изключва възвръщаемостта под формата на по-ниски разходи и други икономически ползи.

Измененията вероятно ще доведат до повече придобивания, които се отчитат като придобивания на активи.

Промени в Концептуалната рамка за финансово отчитане – (в сила за годишни периоди от 1 януари 2020 г.);

СМСС е издал преработена концептуална рамка, която ще бъде използвана при решения за определяне на стандарти с незабавно действие. Ключовите промени включват:

увеличаване на известността на управлението като цел на финансовото отчитане;

възстановяване на предпазливостта като компонент на неутралитет;

определяне на отчитащо се предприятие, което може да бъде юридическо лице или част от предприятие;

ревизия на определенията на актив и задължение;

премахване на прага на вероятността за признаване и добавяне на насоки за отписване;

добавяне на насоки за различна основа за измерване и

посочване, че печалбата или загубата е основният показател за ефективност и че по принцип приходите и разходите в друг всеобхватен доход трябва да бъдат преценени, когато това повишава уместността или вярното представяне на финансовите отчети.

Няма да се правят промени в нито един от действащите счетоводни стандарти. Предприятията обаче, които разчитат на Рамката при определяне на своите счетоводни политики за транзакции, събития или условия, които по друг начин не са разгледани съгласно счетоводните стандарти, ще трябва да прилагат преработената рамка от 1 януари 2020 г. Тези субекти ще трябва да разгледат дали тяхното счетоводство политиките все още са подходящи съгласно ревизираната рамка.

Изменения в МСФО 10 и МСС 28 - Продадени или внесени активи между инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие

СМСС е направил промени в обхвата на МСФО 10 Консолидиран финансов отчет и МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия. Измененията разясняват счетоводното третиране на продажбите или приноса на активи между инвеститор и неговите асоциирани или съвместни предприятия. Те потвърждават, че счетоводното третиране зависи от това дали непаричните активи, продадени или внесени в асоциирано или съвместно предприятие, представляват „бизнес“ (както е дефинирано в МСФО 3 Бизнес комбинации).

Когато непаричните активи представляват бизнес, инвеститорът ще признае пълната печалба или загуба от продажбата или внасянето на активи. Ако активите не отговарят на дефиницията на бизнес, печалбата или загубата се признава от инвеститора само до степента на интересите на другия инвеститор в асоциираното или съвместното предприятие. Измененията се прилагат перспективно.

През декември 2015 г. СМСС реши да отложи датата на прилагане на това изменение до момента, в който СМСС приключи своя изследователски проект по метода на собствения капитал.

Реформа на показателя за лихвен процент (изменения на МСФО 9, МСС 39 и МСФО 7) (издадени на 26 септември 2019 г.), в сила от 1 януари 2020 г.

Съветът за международни счетоводни стандарти (СМСС) планира да направи промени в МСФО, за да отразява изискванията за оповестяване, въведени от реформата на показателя за лихвен процент - част I (Изменения на МСФО 9, Финансови инструменти, МСС 39, Финансови инструменти: признаване и оценяване и МСФО 7, Финансови инструменти: оповестявания).

Измененията в реформата на лихвения рейтинг поясняват, че предприятията ще продължат да прилагат определени изисквания за отчитане на хеджирането, като приемат, че показателят за лихвен процент, върху който са базирани хеджираните парични потоци и паричните потоци от хеджирация инструмент няма да бъде променен въз основа на Реформата на лихвения процент.

4. Счетоводна политика

4.1. Общи положения

Най-значимите счетоводни политики, прилагани при изготвянето на този финансов отчет, са представени по-долу.

Финансовият отчет е изгoten при спазване на принципите за оценяване на всички видове активи, пасиви, приходи и разходи съгласно МСФО. Базите за оценка са оповестени подробно по-долу в счетоводната политика към финансовия отчет.

Представянето на финансовия отчет съгласно Международните стандарти за финансови отчети изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите, и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на отчета. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на финансовия отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях.

4.2. Представяне на финансовия отчет

Финансовият отчет е представен в съответствие с МСС 1 „Представяне на финансови отчети“. Дружеството е приело да представя отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход в два отделни отчета: отчет за печалбата или загубата и отчет за всеобхватния доход.

В отчета за финансовото състояние се представят два сравнителни периода, когато Дружеството:

- а) прилага счетоводна политика ретроспективно;
- б) преизчислява ретроспективно позиции във финансовия отчет; или
- в) прекласифицира позиции във финансовия отчет и това има съществен ефект върху информацията в отчета за финансовото състояние към началото на предходния период.

4.3. Сделки в чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута на Дружеството по официалния обменен курс към датата на сделката (обявения фиксинг на Българска народна банка). Печалбите и загубите от курсови разлики, които възникват при уреждането на тези сделки и преоценяването на паричните позиции в чуждестранна валута към края на отчетния период, се признават в печалбата или загубата.

Непаричните позиции, оценявани по историческа цена в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата на сделката (не са преоценени). Непаричните позиции, оценявани по справедлива стойност в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата, на която е определена справедливата стойност.

4.4. Приходи

4.4.1. Приходи по договори с клиенти

Признаване и оценка на приходите от договори с клиенти

Приходите от договори с клиенти се признават, когато контролът върху обещаните в договора стоки и/или услуги се прехвърли на клиента в размер, който отразява възнаграждението, на което Дружеството очаква да има право в замяна на тези стоки или услуги.

Контролът се прехвърля на клиента, когато (или като) удовлетвори задължението за изпълнение, съгласно условията на договора, като прехвърли обещаната стока или услуга на клиента. Даден актив (стока или услуга) е прехвърлен, когато (или като) клиентът получи контрол върху този актив.

При първоначалната оценка на договорите си с клиенти дружеството извършва преценка дали два или повече договора трябва да бъдат разглеждани в тяхната комбинация и да бъдат отчетени като един, и дали обещаните стоки и/или услуги във всеки отделен и/или комбиниран договор трябва да бъдат отчетени като едно и/или повече задължения за изпълнение.

Всяко обещание за прехвърляне на стоки и/или услуги, които са разграничими (сами по себе си и в контекста на договора), се отчита като едно задължение за изпълнение.

Дружеството признава приход за всяко отделно задължение за изпълнение на ниво индивидуален договор с клиент като се анализират вида, срока и условията за всеки конкретен договор. При договори със сходни характеристики приходите се признават на портфейлна база само ако групирането им в портфейл не би имало съществено различно въздействие върху финансовите отчети.

Договорите с клиенти обичайно включват едно единствено задължение за изпълнение.

Когато дадена сделка попада частично в обхвата на МСФО 15 и частично в обхвата на други стандарти дружеството прилага изискванията за разделяне и/или за първоначално оценяване, посочени в тези стандарти, ако в другите стандарти е посочено как да се разделят и/или първоначално да се оцени една или повече части от договора. Дружеството изключва от цената на сделката стойността на частта (или частите) от договора, която първоначално е оценена в съответствие с други стандарти, и прилага изискванията на МСФО 15, за да разпредели оставащата стойност от цената на сделката.

Ако в други стандарти не е посочено как да се разделят и/или първоначално да се оцени една или повече части от договора, тогава дружеството прилага МСФО 15 за разделянето и/или първоначалното оценяване на частта (или частите) от договора.

Оценяване

Приходите се измерват въз основа на определената за всеки договор цена на сделката.

При определяне на цената на сделката Дружеството взема предвид условията на договора и обичайните си търговски практики.

Цената на сделката е размерът на възнаграждението, на което Дружеството очаква да има право в замяна на прехвърлянето на клиента на обещаните стоки или услуги, с изключение на сумите, събрани от името на трети страни (например данък върху добавената стойност). Обещаното в договора с клиента възнаграждение може да включва фиксирани суми, променливи суми, или и двете.

Когато (или като) бъде удовлетворено задължение за изпълнение, Дружеството признава като приход стойността на цената на сделката (което изключва приблизителни оценки на променливото възнаграждение, съдържащо ограничения), която е отнесена към това задължение за изпълнение.

Дружеството разглежда дали в договора съществуват други обещания, които са отделни задължения за изпълнение, за които трябва да бъде разпределена част от цената на сделката.

При определяне на цената на сделката се взема предвид влиянието на променливо възнаграждение, наличието на значителни компоненти на финансирането, непаричното възнаграждение и възнаграждението, дължими на клиента (ако има такива).

Задължения за изпълнение и подход за признаване на основни видове приходи по договори с клиенти

Дружеството признава приходи, когато удовлетвори задължението за изпълнение, съгласно условията на договора, като прехвърли обещаната стока или услуга на клиента. Даден актив (стока или услуга) е прехвърлен, когато клиентът получи контрол върху този актив.

Следващата таблица предоставя информация за характера и времето на изпълнение на задълженията за изпълнение в договорите с клиенти, включително значителни условия за плащане и свързаните с тях политики за признаване на приходите:

Приходи	Подход за признаване
Приходи от продажба на лигнитни въглища и материали	<p>Доставките на лигнитни въглища се осъществяват целиогодишно при непрекъснат режим на работа. Клиентът получава и потребява ползите едновременно, дружеството прехвърля контрола върху въглищата с течение на времето и следователно удовлетворява задължението за изпълнение и признава приходи с течение на времето.</p> <p>Контрол върху продавашите активи се прехвърля, когато те се доставят на купувача и няма останали неизпълнени задължения, които биха могли да повлият върху приемането на въглищата и/или материалите от страна на купувача. Доставка възниква, за всяко изпращане на активи на конкретното място (центра), рисковете от потенциални загуби са прехвърлени на купувача и той е приел активите в съответствие с договора за продажба.</p> <p>За всяко задължение за изпълнение, удовлетворено с течение на времето, Дружеството признава приходите с течение на времето, чрез измерване на напредъка, който е постигнат, към пълното удовлетворяване на задължението за изпълнение. Количеството доставени въглища за определен период от време (съгласно договорните условия), за които е прехвърлен контрол към клиента, е присто от ръководството като подходящ измерител на изпълнението на задължението и отчитане на напредъка и следователно приходи се признават за съответното количество, доставено за съответния период.</p> <p>При продажбите на въглища няма наличие на финансиращ компонент, тъй като плащането по продажбите се извършва в период на 10 до 30 дни отложено плащане, което е в съответствие с пазарната практика.</p> <p>При доставянето на активите се признава вземане, тъй като това е моментът, в който правото на възнаграждение става безусловно и се изисква само изтичането на време преди плащането да бъде дължимо.</p>
Приходи от продажба на електроенергия	<p>Дружеството продава електроенергия, която е резултат от реализирани излишъци от заявлената и изразходвана електроенергия. Тъй като клиентът получава и потребява ползите едновременно, дружеството прехвърля контрола върху електроенергията с течение на времето и следователно удовлетворява задълженето за изпълнение и признава приходи с течение на времето.</p> <p>Приходите от продажби се признават при всяко прехвърляне на контрол върху електроенергията, когато тя се доставя на купувача и няма останали неизпълнени задължения, които биха могли да повлият върху приемането на електроенергия от страна на купувача. Електроенергията се счита за доставена на клиента веднага, след регистрирането на графици от продавача и купувача.</p>
Приходи от продажби на краткотрайни активи	Приходите от продажби на краткотрайни активи се признават в момента, в който е прехвърлен контрола върху продаваните активи. Доставка възниква, когато активите са били изпратени на клиента, рисковете от потенциални загуби са прехвърлени на купувача и или той е приел активите в съответствие с договора за продажба.

Приходи от услуги	<p>Приходите от предоставяне на услуги се признават в счетоводния период, през който са предоставени услугите. Аружеството прехвърля контрола върху услугите с течение на времето и следователно удовлетворява задължението за изпълнение и признава приходи с течение на времето. Ако към края на отчетния период услугата по договора не е изцяло извършена приходите се признават въз основа на действителната услуга, предоставена до края на отчетния период, като пропорционална част от общите услуги, които трябва да бъдат предоставени, тъй като клиентът получава и потребява ползите едновременно. Това се определя въз основа на действително вложено или отчетено време за извършена работа, спрямо общото очаквано време за извършване на услугата.</p> <p>Клиентът заплаща предоставените услуги въз основа на клаузите, заложени в конкретния договор. Ако услугите, предоставени от аружеството, надвишават плащането, се признава актив по договора. Ако плащанията надвишават предоставените услуги, се признава пасив по договор.</p>
-------------------	--

Принципал или агент

Когато трета страна участва в предоставянето на стоки или услуги на клиент, Аружеството определя дали естеството на неговото обещание е задължение за изпълнение, свързано с предоставяне на конкретните стоки или услуги (принципал), или с уреждане третата страна да предостави тези стоки или услуги (агент).

Аружеството е принципал, когато контролира обещаната стока или услуга преди да я прехвърли на клиента. Въпреки това, Аружеството не действа непременно като принципал, ако получава правото на собственост върху даден актив само временно, преди правото на собственост да бъде прехвърлено на клиента.

Аружеството е агент, ако задължение за изпълнение на Аружеството е да уреди предоставянето на стоките или услугите от трета страна. Когато аружеството-агент, удовлетворява задължение за изпълнение, то признава приход в размер на такса или комисиона, на които очаква да има право в замяна на това, че е уредило стоките и услугите да бъдат предоставени от друга страна. Таксата или комисионата на Аружеството може да бъде нетният размер на възнаграждението, който Аружеството запазва след като заплати на другата страна възнаграждението, получено в замяна на стоките или услугите, които трябва да бъдат предоставени от тази страна.

Обичайно аружеството е принципал по договорите с клиенти.

4.4.2. Други доходи

Други доходи са приходи или доходи, които се признават по силата на други стандарти и са извън обхвата на МСФО 15.

Следващата таблица предоставя информация за съществени условия и свързаните с тях политики за признаване на други доходи:

Доходи	Подход за признаване
Приходи от продажба на имоти, машини и съоръжения и нематериални активи	Печалбите или загубите, възникващи при отписването на имот, машина, съоръжение или нематериален актив, в резултат на продажба, се включват в печалбата или загубата, когато активът бъде отписан. Активът се отписва в момента, в който е прехвърлен контрола върху продавания актив.
Приходи от наеми	Наемният доход от договори за оперативен лизинг се признава като доход по линейния метод за срока на лизинговия договор, освен в случаите, в които ръководството на аружеството приема, че друга системна база отразява по-точно времевия модел, при чисто използване е намалена извлечената полза от настия актив.

Излишъци на активи и ликвидация на активи	Приходите от излишъци на активи се признават в момента на установяване на излишъците.
Приходи от финансиране	Когато дарението (финансирането) е свързано с разходна позиция, то се признава като приход за периодите, необходими за съпоставянето му на систематична база с разходите, които то е предвидено да компенсира. Когато дарението (финансирането) е свързано с актив, то се представя като приход за бъдещ период и се включва в доходите през периода на полезен живот на свързания с него актив.
Приходи от застрахователни събития	Приходът се признава, когато се установи правото на дружеството да получи плащането.
Приходи от неустойки	Приходът се признава, когато се установи правото на дружеството да получи плащането.
Приходи от отписване на задължения	Приходите от отписване на задължения се признават при изтичане на давностния срок на задължението, обявяване на съответния контрагент в ликвидация или при други основания.

4.4.3. Финансови приходи

В МСФО няма насоки за това, приходи се класифицират като финансови приходи.

Дружеството оповестява като част от счетоводната си политика позициите представляващи финансови приходи:

Доходи	Подход за признаване
Дивиденти	Приходите от дивиденти се признават, когато се установи правото на дружеството да получи плащането, има вероятност Дружеството да получи икономически ползи, свързани с дивидента размерът на дивидента може да бъде надеждано оценен.
Приходи от лихви от финансови активи, оценявани по амортизирана стойност	Приходите от лихви се изчисляват, като се приложи ефективният лихвен процент към отчетната стойност на финансов актив, с изключение на финансовите активи, които впоследствие са обезценени (credit-impaired). За обезценените финансови активи, ефективният лихвен процент се прилага към балансовата стойност на финансия актив (след приспадане на натрупаната обезценка).
Нетни печалби от финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, прекласифицирани при отписване от друг всеобхватен доход	Когато финансият актив се отписва, кумулативната печалба или загуба, призната преди това в друг всеобхватен доход, се прекласифицира от собствения капитал в печалбата или загубата като корекция от прекласификация
Нетни печалби от финансови активи или финансови пасиви, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата	Печалба или загуба от финансов актив или финансов пасив, който се оценява по справедлива стойност, се признава в печалбата или загубата.
Приходи от курсови разлики	Курсовите разлики, възникващи при уреждане на парични позиции или при преизчисляване на паричните позиции по курсове, различни от тези, при които са били преизчислени при първоначалното признаване през периода или в предходни финансови отчети, се признават като печалба или загуба за периода, в който са възникнали.

4.5.Разходи

Разходите представляват намаляване на икономическата изгода, под формата на изтичане или намаляване на активите или натрупване на пасиви, което води до намаляване на собствения капитал отделно от онова, което подлежи на разпределение между собствениците на капитала.

Разходите се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост (до степента, до която не би довело до признаване на актив или пасив, неотговарящ на определенията за активи и пасиви в Общата (концептуална) рамка към и в самите МСФО).

Разходи се признават в печалбата или загубата при ползването на услугите или на датата на възникването им.

Разходите за бъдещи периоди се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите, за които се отнасят, се изгълняват.

4.5.1. Оперативни разходи

В МСФО няма насоки за това, разходи се класифицират като оперативни и Дружеството оповестява като част от счетоводната си политика позициите представляващи оперативни разходи:

Разходи за материали

Разходи за материали включват разходи за електроенергия, горива, резервни части и други разходи за материали и консумативи.

Разходи за външни услуги

Разходи за външни услуги включват основно концесионни такси, ремонти чрез възлагане, охрана, застраховки, консултантски услуги, телекомуникационни услуги, транспорт, реклама и други.

Разходи за персонала

Разходи за персонала са всички разходи, свързани с персонала като разходи за заплати, социални и здравни осигуровки, социални разходи, надбавки по КТД, разходи за неизползвани отпуски, обезщетения по КТ, разходи за планове с дефинирани вноски и други.

Разходи за амортизации и обезценка

Разходи за амортизации са начислените амортизации на амортизируемите активи и разходи за обезценка на имоти, машини и съоръжения и нематериални активи.

Разходи за провизии

Разходите за провизии включват разходите за провизия за рекултивация и разходи за провизия за съдебни дела.

Начислена/възстановена обезценка

Обезценка на активи включват отчетените и възстановени обезценки на финансови активи.

Други разходи

Другите разходи включват оновно разходи за безплатна храна, костюми и лични предпазни средства, командировки в страната и чужбина, разходи за местни данъци и такси, дарения и спонсорство, обучение и квалификация на настите лица, издръжка на синдикални организации, липси и брак на активи, санкции, глоби и неустойки по договори и други.

4.5.2. Финансови разходи

Дружеството е приело в счетоводната си политика да представя и отчита следните финансови разходи:

Разходите за лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент.

Разходите по заеми основно представляват лихви по заемите на Дружеството. Всички разходи по заеми, които директно могат да бъдат отнесени към закупуването, строителството или производството на един отговорящ на условията актив, се капитализират през периода, в който се очаква активът да бъде завършен и приведен в готовност за използване или продажба. Останалите разходи по заеми следва да се признават като разход за периода, в който са възникнали, в отчета за печалбата или загубата.

Разходите за лихви, свързани с пенсионните задължения.

Курсовите разлики, възникващи при уреждане на парични позиции или при преизчисляване на паричните позиции по курсове, различни от тези, при които са били преизчислени при първоначалното признаване през периода или в предходни финансови отчети, се признават като печалба или загуба за периода, в който са възникнали.

Разходи за такси (различни от сумите, включени при определяне на ефективния лихвен процент), възникващи от финансови активи и финансови пасиви, които не са отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата, се признават в момента на начисляването им.

4.6. Нематериални активи

Нематериалните активи включват лицензи, софтуер, права за ползване и други нематериални активи. Те се отчитат по цена на придобиване, включваща всички платени мита, невъзстановими данъци и направените преки разходи във връзка с подготовка на актива за експлоатация.

Последващото оценяване се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в отчета за печалбата или загубата за съответния период.

Последващите разходи, които възникват във връзка с нематериалните активи след първоначалното им признаване, се признават в отчета за печалбата или загубата за периода на тяхното възникване, освен ако благодарение на тях активът може да генерира повече от първоначално предвидените бъдещи икономически ползи и когато тези разходи могат надеждно да бъдат оценени и отнесени към актива. Ако тези условия са изгълнени, разходите се добавят към себестойността на актива.

Остатъчната стойност и полезното живот на нематериалните активи се преценяват от ръководството към всяка отчетна дата.

Амортизацията се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен срок на годност на отделните активи, както следва:

- Лицензи 2 г. - 8 г.
- Софтуер 1 г. - 10 г.
- Права за ползване 3 г. - 35 г.
- Други 1 г. - 10 г.

Разходите за амортизация са включени в отчета за печалбата или загубата на ред „Разходи за амортизация обезценка“.

Печалбата или загубата от продажбата на нематериални активи се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на активите и се отразява в отчета за печалбата или загубата на ред „Други приходи“.

Избраният праг на същественост за нематериалните активи на Дружеството е в размер на 700 лв.

4.7. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията се оценяват първоначално по себестойност, включваща цената на придобиване, както и всички преки разходи за привеждането на актива в работно състояние.

Последващото оценяване на съществените имоти, машини и съоръжения се извършва по преоценена стойност, която е равна на справедливата стойност към датата на преоценката, намалена с натрупаните в последствие амортизации и загуби от обезценка. Направените преоценки се представят в отчета за всеобхватния доход и се отчитат за сметка на собствения капитал (преоценъчен резерв), ако не се предхождат от начислени преди това разходи. При продажба или отписване на преоценения актив останалият преоценъчен резерв се отразява за сметка на неразпределената печалба.

Преоценките се извършват при спазване на следната периодичност на преоценката:

- когато справедливата стойност на активите търпи само незначителни промени, преоценката се прави на всеки три години;
- когато справедливата стойност на имоти, машини и съоръжения се променя съществено на по-кратки интервали от време, преоценката им се извършва на по-кратки интервали от време, така че балансовата стойност на актива да не се различава съществено от справедливата му стойност.

Честотата на последващите преоценки на имоти, машини и съоръжения при прилагане на модела на преоценка зависи от това дали балансовата стойност съществено се различава от справедливата стойност на даден преоценен актив към края на отчетния период.

В тази връзка, при извършване на годишната инвентаризация в края на отчетния период (края на финансова година) Дружеството преглежда имоти, машини и съоръжения за индикации, че тяхната балансова стойност значително се различава от справедливата им стойност.

Като съществено отклонение се приема отклонение на балансовата стойност от справедливата стойност на актива към дата на изготвяне на финансовия отчет с над 5%. Съществено е отклонението и ако то е под 5%, но разликата между балансовата стойност и справедливата стойност като кумулативна величина на имоти, машини и съоръжения е съществена за целите на изготвяне на консолидирания финансов отчет.

Последващото оценяване на всички останали имоти, машини и съоръжения се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Награвените обезценки се отчитат като разход и се признават в отчета за печалбата или загубата за съответният период.

Последващите разходи, свързани с определен актив от имоти, машини и съоръжения, се прибавят към балансовата сума на актива, когато е вероятно Дружеството да има икономически ползи, надвишаващи първоначално оценената ефективност на съществуващия актив. Всички други последващи разходи се признават за разход за периода, в който са направени.

Остатъчната стойност и полезната живот на имоти, машини и съоръжения се преценяват от ръководството към всяка отчетна дата.

Имоти, машини и съоръжения, придобити при условията на финансов лизинг, се амортизират на база на очаквания полезен срок на годност, определен посредством сравнение с подобни собствени активи на Дружеството, или на база на лизинговия договор, ако иеговият срок е по-кратък.

Не се амортизират земи, от които не се добиват въглища, произведения на изкуството и разходи за придобиване на имоти, машини и съоръжения. Дружеството амортизира земите, от които се добиват въглища, като третира тези земи с ограничен полезен живот и начислената амортизация се определя по начин, който отразява изгодите, които ще бъдат извлечени от тях, а именно на база очакваният добив на полезни изкопаеми. Годишната амортизационна квота за амортизируемите земи се получава, като амортизационната норма се приложи към неамортизираната стойност на амортизируемите земи.

Годишната амортизационна норма на тези земи се изчислява като коефициент, както следва:

$$K = \frac{AB}{OBZ + BZ + VZN}$$

където:

ДВ	доброти въглища в тонове
OBZ	открити въглишни запаси
BZ	блокирани запаси
VZN	въглишни запаси под напредъка

Амортизацията на всички останали имоти, машини и съоръжения се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен живот на отделните групи активи, както следва:

• Сгради	10 г. - 80 г.
• Машини и съоръжения	2 г. - 50 г.
• Транспортни средства	2 г. - 45 г.
• Столански инвентар	2 г. - 25 г.

Избраният праг на същественост за имотите, машините и съоръженията на Дружеството е в размер на 700 лв.

4.8.Лизинг (Наести активи)

Счетоводна политика, приложима от 1 януари 2019 г.

Археството като лизингополучател

За всички нови договори, сключени на или след 1 януари 2019 г., Археството преценява дали договорът е или съдържа лизинг. Лизингът се дефинира като „договор или част от договор, който носи правото да се използва актив (основният актив) за период от време в замяна на заплащане“. За да приложи това определение, Археството оценява дали договорът отговаря на три ключови оценки, които са:

- договорът съдържа определен актив, който или е изрично идентифициран в договора, или неявно е посочен, като бъде идентифициран в момента, в който активът е предоставен на Археството;
- Археството има право да получи по същество всички икономически ползи от използването на определеният актив през целия период на използване, като се вземат предвид неговите права в определения обхват на договора;
- Археството има право да насочва използването на определения актив през целия период на използване. Археството оценява дали има право да насочва „как и с каква цел“ активът да се използва през целия период на използване.

Оценяване и признаване на лизинг като лизингополучател

На датата на започване на лизинга Археството признава актив за право на ползване и задължение за лизинг в баланса. Активът с право на ползване се оценява по себестойност, която се състои от първоначалната оценка на пасива по лизинга, всички първоначални преки разходи, направени от Археството, оценка на всички разходи за демонтаж и отстраняване на актива в края на лизинг и всякакви лизингови плащания, направени преди датата на започване на лизинга (без всякакви получени стимули).

Археството амортизира активите с право на ползване на линейна база от датата на започване на лизинга до по-ранния от края на полезния живот на актива с право на ползване или края на срока на лизинга. Археството, също така извършва преглед за обезценка на актива с право на ползване, когато има такива показатели.

Към датата на започване, Археството оценява лизинговото задължение по настоящата стойност на неизплатените към тази дата лизингови плащания, дисконтирани, като използва лихвения процент, който е включен в лизинговия договор. Ако този процент не може да бъде непосредствено определен, археството използва лихвения процент, който то би трябвало да плаща, за да заеме за сходен период от време при сходно обезпечение средствата, необходими за получаването на актив със сходна стойност в сходна икономическа среда.

Лизинговите плащания, включени в оценяването на лизинговото задължение, се състоят от фиксиирани плащания, променливи плащания въз основа на индекс или процент, суми, които се очаква да бъдат платими съгласно гаранция за остатъчна стойност и плащания, произтичащи от опции, разумно сигурни за да се упражняват.

След началната дата Археството оценява пасива по лизинга като увеличава балансовата стойност, за да отрази лихвата по пасива по лизинга и намалява балансовата стойност, за да отрази извършените лизинговите плащания, и преоценява балансовата стойност на пасива, за да отрази преоценките или изменението на лизинговия договор или да отрази коригираните фиксиирани по същество лизингови плащания.

Археството е изложено на потенциални бъдещи увеличения в променливите лизингови плащания въз основа на индекс или лихвен процент, които не са включени в лизинговия пасив до влизането им в сила. Когато влязат в сила корекциите в лизинговите плащания, въз основа на индекс или лихва, лизинговото задължение се преоценява и коригира спрямо актива с право на ползване.

Когато лизинговият пасив се преоценява, съответната корекция се отразява в актива с право на ползване или в печалбата и загубата, ако активът с право на ползване вече е намален до нула.

Дружеството е избрала да отчита краткосрочните лизингови договори и лизингови договори, основният актив по които е с ниска стойност, като използва освобождавания от изискванията за признаване. Вместо признаване на актив с право на ползване и задължение за лизинг, плащанията във връзка с тях се признават като разход в печалбата или загубата на линейна линия през срока на лизинга.

В отчета за финансовото състояние, активите с право на ползване са включени в имоти, машини и съоръжения, а задълженията за лизинг са включени в търговски и други задължения.

Дружеството като лизингодател

Счетоводната политика на Дружеството, по МСФО 16 не се е променила от сравнителния период.

Като лизингодател Дружеството класифицира лизинговите си договори като оперативен или финансов лизинг.

Лизингът се класифицира като финансов лизинг, ако прехвърля по същество всички рискове и ползи, свързани със собствеността върху основния актив, и се класифицира като оперативен лизинг, ако не го прави.

Счетоводна политика, приложима преди 1 януари 2019 г.

Дружеството като лизингополучател

Финансов лизинг

Ръководството прилага преценка, когато разглежда същността на лизинговия договор и дали прехвърля по същество всички рискове и ползи, свързани със собствеността върху лизингования актив. Основните разгледани фактори включват продължителността на срока на лизинга във връзка с икономическия живот на актива, настоящата стойност на минималните лизингови плащания във връзка с справедливата стойност на актива и дали Дружеството получава собствеността върху актива в края на срока на лизинг.

Оперативен лизинг

Всички останали лизингови договори се третират като оперативен лизинг. Когато Дружеството е лизингополучател, плащанията по договори за оперативен лизинг се признават като разход на линейна база през срока на лизинга. Свързаните с тях разходи, като поддръжка и застраховка, се приспадат при възникването им.

Дружеството като лизингодател

Лизингодателите представят в своите отчети за финансовото състояние активите, които са обект на оперативен лизинг, в съответствие с тяхното естество.

Наенният доход от договори за оперативен лизинг се признава като доход по линейния метод за срока на лизинговия договор, освен ако друга системна база отразява по-точно времевия модел, при чието използване е намалена извлечената полза от настия актив. Началните преки разходи, извършени от лизингодателя във връзка с договарянето и уреждането на оперативен лизинг, се прибавят към балансовата стойност на настия актив и се признават като разход през целия срок на лизинговия договор на същата база като дохода от лизинг.

Лизингодателят трябва да признае общата сума на разходите за стимули по лизинговия договор, предоставени от лизингодателя като намаление на дохода от наем през срока на лизинга на линейна база, освен ако друга системна база не е представителна за разпределението във времето, през което ползата от лизинговия актив намалява.

4.9. Тестове за обезценка на нематериални активи и имоти, машини и съоръжения

При изчисляване размера на обезценката Дружеството дефинира най-малката разграничима група активи, за която могат да бъдат определени самостоятелни парични потоци (единица, генерираща парични потоци). В резултат на това някои от активите подлежат на тест за обезценка на индивидуална база, а други - на база на единица, генерираща парични потоци.

Всички активи и единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка поне веднъж годишно. Всички други отделни активи или единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка,

когато събития или промяна в обстоятелствата индикират, че тяхната балансова стойност не може да бъде възстановена.

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Дружеството изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци. Данните, използвани при тестването за обезценка, се базират на последния одобрен бюджет на Дружеството, коригиран при необходимост с цел елиминиране на ефекта от бъдещи реорганизации и значителни подобрения на активи. Дисконтовите фактори се определят за всяка отделна единица, генерираща парични потоци, и отразяват съответния им рисков профил, оценен от ръководството на Дружеството.

Загубите от обезценка на единица, генерираща парични потоци, се посочват в намаление на балансовата сума на активите от тази единица. За всички активи на Дружеството ръководството преценява последващо дали съществуват индикации за това, че загубата от обезценка, призната в предходни години, може вече да не съществува или да е намалена. Обезценка, призната в предходен период, се възстановява, ако възстановимата стойност на единицата, генерираща парични потоци, надвишила нейната балансова стойност.

4.10. Финансови инструменти

Финансов инструмент е всеки договор, който поражда финансов актив на едно предприятие и финансов пасив или инструмент на собствения капитал на друго предприятие.

Финансов актив е всеки актив, който е представлява: парични средства, капиталов инструмент на друго предприятие, договорно право да се получат или разменят при потенциално благоприятни условия парични средства или финансови инструменти с друго предприятие, както и договор, който ще бъде уреден с инструменти на собствения капитал на Дружеството и е недериватив, при който то може или ще получи променлив брой от своите капиталови инструменти, или дериватив, който може или ще бъде уреден, чрез размяна на фиксирана сума парични средства или друг финансов активи, срещу фиксиран брой собствени капиталови инструменти.

Финансов пасив е всеки пасив, които представлява: договорно право да се предоставят или разменят при потенциално неблагоприятни условия парични средства или финансови инструменти с друго предприятие, както и договор, който ще бъде уреден с инструменти на собствения капитал на издателя и е недериватив, при който Дружеството може или ще получи променлив брой от капиталовите инструменти на предприятието, или дериватив, който може или ще бъде уреден, по начин, различен от размяна на фиксирана сума парични средства или друг финансов активи, срещу фиксиран брой капиталови инструменти на предприятието.

4.10.1. Финансови активи

Първоначално признаване и класификация

Дружеството първоначално признава финансов актив в момента, в който стане страна по договорно споразумение, и го класифицира съгласно бизнес модела за управление на финансови активи и характеристиките на договорените парични потоци.

Дружеството класифицира своите финансови активи, съобразно последващото им оценяване в три категории: „финансови активи, оценявани по амортизирана стойност“, „финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход“, или „финансови активи, оценявани по справедлива стойност пред печалба или загуба“, както това е уместно, съгласно договорните условия по инструментите и установените бизнес модели в Дружеството, в съответствие с МСФО 9.

Бизнес моделът на Дружеството за управление на финансови активи се отнася до начина, по който управлява финансовите си активи, за да генерира парични потоци. Бизнес моделът определя дали

паричните потоци ще бъдат резултат от събирането на договорните парични потоци, продажбата на финансовите активи или и двете.

Ръководството на Дружеството е преценило, че финансовите активи представляващи парични средства в банки, търговски вземания, други вземания, съдебни и присъдени вземания и вземания от свързани лица, се държат от Дружеството с цел получаване на договорените парични потоци и се очаква да доведат до парични потоци, представляващи единствено плащания на главница и лихви (прилаган бизнес модел). Тези финансови активи се класифицират и оценяват последващо по амортизирана стойност.

Първоначално оценяване

Първоначално всички финансови активи, с изключение на търговските вземания, се оценяват по тяхната справедлива стойност, плюс преките разходи по трансакцията, в случай, че не се отчитат по справедлива стойност в печалбата и загубата, когато се признават първоначално нето от разходите по сделката.

Търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране и за които Дружеството прилага практически целесъобразната мярка по МСФО 15 в това отношение, се оценяват първоначално по съответната цената на сделката, в съответствие с МСФО 15. (Бележка 4.4.1 Приходи по договори с клиенти).

Последващо оценяване и представяне

За целите на последващото оценяване и представяне финансовите активи се класифицират в една от следните категории: „финансови активи, оценявани по амортизирана стойност“ (дългови инструменти), „финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход с рекласифициране на натрупните печалби и загуби (дългови инструменти), „финансови активи, определени по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, без рекласифициране на натрупани печалби и загуби при отписване“ (капиталови инструменти) или „финансови активи, оценявани по справедлива стойност в печалбата или загубата“ (дългови и капиталови инструменти).

Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)

Тази категория включва парични средства в банки, търговски вземания, други вземания, съдебни и присъдени вземания и вземания от свързани лица. Тази категория финансови активи е най-съществена за Дружеството.

Дружеството оценява и измерва финансовите активи по амортизирана стойност, ако са изпълнени и двете от следните условия:

- Финансовият актив се държи в рамките на бизнес модел с цел да се държат финансови активи с цел събиране на договорни парични потоци;
- Договорените условия на финансения актив водят до определени дати на паричните потоци, които са единствено плащания на главница и лихви върху неизплатената главница.

Последващото оценяване се извършва, по метода на „ефективната лихва“, чрез който приходите от лихви се изчисляват, като ефективният лихвен процент се прилага към брутната балансова стойност на инструментите. За закупени или създадени активи, с първоначална кредитна обезценка и такива с призната впоследствие кредитна обезценка, се прилага, съответно, коригирания за кредитни загуби ефективен лихвен процент и ефективния лихвен процент, но по амортизираната стойност на актива.

Финансовите активи в тази категория се подлагат на преглед за обезценка към датата на вски финансов отчет на Дружеството, като промените се отразяват в печалбата или загубата.

Печалбите и загубите се признават в печалбата или загубата, когато активът бъде отписан, променен или обезценен.

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход (капиталови инструменти)

При първоначално признаване Дружеството класифицира инвестициите в капиталови инструменти в тази категория когато отговарят на определението за собствен капитал съгласно МСС 32 „Финансови инструменти: Представяне“ и не се държат за търгуване.

Последващото оценяване на тази категория инструменти се извършва по справедлива стойност, като промените се признават в друг всеобхватен доход. Справедливите стойности се определят въз основа на котирани цени на активен пазар, а когато няма такъв на база техники за оценяване, обикновено анализ на дисконтираните парични потоци.

Печалбите и загубите от тези финансови активи никога не се рекласифицират в печалбата или загубата. Дивидентите се признават в статия „финансови приходи“ в отчета за печалбата или загубата, когато правото на плащане е установено.

Финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата

Дружеството оценява всички останали финансови активи, различни от тези, които са определени като оценявани по амортизирана стойност или по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, по справедлива стойност през печалбата и загубата.

В случай, че по този начин се елиминирали или намалява значително несъответствието в оценяването или признаването на даден финанс актив, което би произтекло от признаване на резултати и промени въз основа на различни бази, Дружеството може да приложи изключениета, съгласно МСФО 9 и при първоначално признаване да неотменимо да определи финанс актив, като оценяван по справедлива стойност през печалбата и загуба, вкл. договори за доставка на нефинансова позиция. Такива финансови активи се представят в пояснителните приложения към финансовия отчет отделно от другите инструменти, за които задължително се прилага този подход на оценяване.

Отписване

Финанс актив (или, където е приложимо, част от финанс актив или част от група подобни финансови активи) се отписват в случаи когато договорните права върху паричните потоци от актива са изтекли или Дружеството е прекъртило правата си за получаване на парични потоци от актива или е поело задължението да изплати изцяло получените парични потоци без съществено забавяне на трета страна по споразумение "прехвърляне".

При отписване на финанс актив в неговата цялост разликата между 1) балансовата стойност (измерена към датата на отписване) и 2) полученото възнаграждение (включително всеки нов актив, получен без новото поемане на нов пасив), се признават в печалбата или загубата.

Когато Дружеството е прекъртило правата си за получаване на парични потоци от актив или е сключила споразумение за прехвърляне, то оценява дали и в каква степен са запазени рисковете и ползите от собствеността. Когато нито прекърти, нито запази съществено всички рискове и ползи от актива, нито прекърти контрола върху актива, Дружеството продължава да признава прехвърления актив до степента на продължаващото му участие. В този случай Дружеството признава свързан пасив. Прехвърленият актив и свързаният с него пасив се оценяват на база, която отразява правата и задължението, които Дружеството е запазило.

Обезценка на финансови активи

Дружеството признава провизии за очаквани кредитни загуби за всички дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, като прилага подход, представен в таблицата по долу:

Тип на финансния актив	Категория по МСФО 9	Подход за обезценка
Краткосрочни търговски вземания	Дългови инструменти, оценявани по амортизирана стойност	Опростен подход
Търговски вземания с компонент на финансиране	Дългови инструменти, оценявани по амортизирана стойност	Стандартизиран подход

Краткосрочни вземания от свързани лица	Дългови инструменти, оценявани по амортизирана стойност	Опростен подход
Вземания от свързани лица с компонент на финансиране	Дългови инструменти, оценявани по амортизирана стойност	Стандартизиран подход
Вземания по предоставени заеми	Дългови инструменти, оценявани по амортизирана стойност	Стандартизиран подход
Парични средства и еквиваленти	Дългови инструменти, оценявани по амортизирана стойност	Стандартизиран подход
Други финансови, съдебни и присъдени вземания	Дългови инструменти, оценявани по амортизирана стойност	Опростен подход

Очакваните кредитни загуби представляват вероятностно претеглена оценка на кредитните загуби (т.е. сегашната стойност на всеки недостиг на пари) за очаквания срок на финансовия инструмент. Паричен дефицит е разликата между паричните потоци, дължими на Дружеството в съответствие с договора, и паричните потоци, които Дружеството очаква да получи. Тъй като очакваните кредитни загуби отчитат размера и сроковете на плащанията, очаквана кредитна загуба се признава дори ако Дружеството очаква активът да бъде изплатен изцяло, но по-късно от срока, в който се дължи плащането.

Обезценката и загубите по финансовите инструменти се разглеждат на три етапа – на първите два като очаквани кредитни загуби за загуби, които могат да възникнат в резултат на неизпълнение, а на третия като кредитна обезценка (загуба), вече въз основа на доказателства за потенциално или фактическо неизпълнение по инструментите.

Очакваните кредитни загуби за експозиции, за които не е налице значително увеличение на кредитния рисков спрямо първоначалното признаване, се признават за кредитни загуби, които е възможно да възникнат в резултат на събития по неизпълнение през следващите 12 месеца. За кредитни експозиции, за които е налице значително увеличение на кредитния рисков след първоначалното признаване, се изисква корекция на загубата за очакваните кредитни загуби спрямо оставащия живот на експозицията, независимо от времето на неизпълнението (OK3 за целия срок на инструмента).

За търговските вземания и активите по договори, произтичащи от сделки в обхвата на МСФО 15, които не съдържат съществен компонент на финансиране Дружеството прилага опростен подход в съответствие с МСФО 9, като признава провизия за загуба от обезценка за очаквани кредитни загуби въз основа на очакваната кредитна загуба за целия срок на вземанията към всяка отчетна дата. Дружеството прилага матрица, чрез която се изчисляват очакваните кредитни загуби по търговски вземания. Вземанията се категоризират по просрочие и се групират по вид и клиентски сегменти с различни модели на кредитни загуби.

За изходни данни относно търговските вземания, Дружеството използва натрупания си опит в областта на кредитните загуби по такива инструменти, за да оцени очакваните кредитни загуби. Ползваните исторически данни са за периоди от 3 до 5 години назад, групирани по вида и съответните модели на клиентски сегменти, и коригирани с прогнозни фактори, специфични за дължниците и за съответната индустрия.

За парични средства в банки Дружеството признава обезценка за очаквани кредитни загуби като прилага стандартизирания подход, като за определяне на загубата от неизпълнение в параметрите на модела се използва кредитният рейтинг на финансовите институции, в които Дружеството е депозирало паричните си средства.

Към всяка отчетна дата Дружеството определя стойността на обезценката за всеки инструмент в размер, равен на очакваните загуби през целия живот, ако кредитният рисков за този финансов инструмент се е увеличил значително от момента на първоначалното признаване.

В случай, че към отчетната дата, кредитният рисковъръх наден финансов инструмент не се е увеличил значително спрямо момента на първоначалното признаване, обезценката за този финансов инструмент е в размер равен на очакваните 12-месечни кредитни загуби.

Допълнителни оповестявания, свързани с обезценката на финансови активи, се съдържат и в следните бележки:

Обезценка на финансови активи Бележка 4.18.5
Търговски и други вземания Бележка 10
Вземания от свързани лица Бележка 11, 8
Парични средства Бележка 12
Кредитен риск Бележка 36.2

4.10.2. Финансови пасиви

Първоначално признаване, класификация и оценка

Дружеството признава в отчета за финансовото си състояние финанс пасив само когато стане страна по договорни клаузи на финансния инструмент.

При първоначално им признаване финансите пасиви се класифицират като: „финансови пасиви, оценявани впоследствие по амортизирана стойност“ (заеми и привлечени средства, търговски и други задължения) или като „финансови пасиви, оценявани по справедлива стойност през печалба или загубата“.

Първоначалното признаване става на датата на уреждане и се извършва по справедлива стойност плюс, в случай на финанс пасиви, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата разходи, директно относими към придобиването или издаването на финансния пасив. Таксите за управление на получените заеми се разсрочват за периода на ползване на заемите, чрез използване на метода на ефективния лихвен процент и се включват в амортизираната стойност на заемите.

Финансовите пасиви на Дружеството включват банкови заеми и овърдрафти, търговски и други задължения и задължения по финанс лизинг.

Според срока им на погасяване финансовите пасиви се класифицират на дългосрочни и краткосрочни.

Последващо оценяване

Последващата оценка на финансовите пасиви зависи от тяхната класификация, както е описано по-долу:

Финансови пасиви, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата

Финансовите пасиви, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, включват финанс пасиви, държани за търгуване, и финанс пасиви, определени при първоначалното им признаване по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Финансовите пасиви се класифицират като държани за търгуване, ако са направени с цел обратно изкупуване в близко бъдеще.

Печалбите или загубите от пасиви, държани за търгуване, се признават в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход.

Финансовите пасиви, определени при първоначалното им признаване по справедлива стойност в печалбата или загубата, се определят на първоначалната дата на признаване и само ако са изгълнени критериите в МСФО 9.

Дружството не е определило финанс пасиви като отчитан по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Финансови пасиви, оценявани по амортизирана стойност

Категория „финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност“ включва получени заеми, търговски задължения и други задължения, при които дружеството е станало страна по договор или споразумение и които следва да бъдат уредени в нетно парични средства. Тази категория е с най-съществен дял за финансовите инструменти на Дружството и за него като цяло.

Получените заеми са временно привлечени средства срещу престаяния от български или чуждестранни банки и други финансови институции, търговски заеми и др.

Банковите заеми са взети с цел дългосрочно подпомагане на дейността на Дружеството. Те са отразени в отчета за финансовото състояние на Дружеството, нетно от разходите по получаването на заемите. Преки разходи по сделката се отнасят в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на принципа на начислението, като се използва методът на ефективния лихвен процент, и се прибавят към преносната стойност на финансения пасив до степента, в която те не се уреждат към края на периода, в който са възникнали.

Финансовите пасиви се оценяват последващо по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективната лихва. Амортизираната стойност се изчислява, като се вземе предвид всяка отстъпка или премия при придобиването, също такси или разходи, които са неразделна част от ефективния лихвен процент. Разходите (изчислени чрез използването на метода на ефективната лихва) се включва като финансови разходи в отчета за печалбата или загубата и други всеобхватен доход на ред „Финансови разходи“.

За финансовите пасиви, които се отчитат по амортизирана стойност, печалбата или загубата се признава в печалбата или загубата за периода, когато финансият актив или финансият пасив се отписва или обезценява и чрез процеса на амортизиране.

Търговските задължения се признават първоначално по номинална стойност и впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, намалена с плащания по уреждане на задължението.

Дивидентите, платими на едноличния акционер, се признават, когато дивидентите са одобрени на Общото събрание.

Отписване

Дружеството отписва финанс пасив само когато уреди (изгълни) задължението, изтече срокът на задължението или кредиторът се откаже от правата си.

Когато съществуващ финанс пасив е заменен от друг от същия заемодател при съществено различни условия или условията на съществуващо задължение са съществено променени, такава размяна или промяна се третира като отписване на първоначалното задължение и признаване на нов пасив. Разликата в съответните балансови стойности се признава в отчета за печалбата или загубата.

Разликата между балансовата стойност на финансия пасив, уреден или прехвърлен на друга страна, и заплатеното за уреждането, включително пари и прехвърляне на непарични активи, се признава в печалби и загуби за периода.

Компенсиране на финансови инструменти

Финансовите активи и финансовите пасиви се компенсират, а нетната сума се отчита в отчета за финансовото състояние, ако има действащо законно право да се компенсират признатите суми и Дружеството има намерение да се уреди на нетна основа, да се реализират активите и уреждат пасивите едновременно.

4.11. Материални запаси

Материалните запаси включват основни материали, незавършено производство и резервни части и консумативи и други. В себестойността на материалните запаси се включват директните разходи по закупуването или производството им, преработката и други преки разходи, свързани с доставката им, както и част от общите производствени разходи, определена на базата на нормален производствен капацитет. Финансовите разходи не се включват в стойността на материалните запаси. Към края на всеки отчетен период материалните запаси се оценяват по по-ниската от себестойността им и тяхната нетна реализуема стойност. Сумата на всяка обезценка на материалните запаси до нетната им реализуема стойност се признава като разход за периода на обезценката.

Нетната реализуема стойност представлява очакваната продажна цена на материалните запаси, намалена с очакваните разходи по продажбата. В случай че материалните запаси са били вече обезценени до нетната им реализуема стойност и в последващ отчетен период се окаже, че условията довели до обезценката не са вече налице, то се възприема новата им нетна реализуема стойност. Сумата на

възстановяването може да бъде само до размера на балансовата стойност на материалните запаси преди обезценката. Сумата на обратно възстановяване на стойността на материалните запаси се отчита като намаление на разходите за материали за периода, в който възниква възстановяването.

Дружеството определя разходите за материални запаси, като използва метода средно претеглена стойност.

При продажба на материалните запаси тяхната балансова стойност се признава като разход в периода, в който е признат съответният приход.

4.12. Данъци върху дохода

Разходите за данъци, признати в печалбата или загубата, включват сумата на отсрочените и текущи данъци, които не са признати в другия всеобхватен доход или директно в собствения капитал.

Текущите данъчни активи и/или пасиви представляват тези задължения към или вземания от данъчните институции, отнасящи се за текущи или предходни отчетни периоди, които не са платени към датата на финансовия отчет. Текущият данък е дължим върху облагаемия доход, който се различава от печалбата или загубата във финансовите отчети. Изчисляването на текущия данък е базиран на данъчните ставки и на данъчните закони, които са в сила към края на отчетния период.

Отсрочените данъци се изчисляват по пасивния метод за всички временни разлики между балансовата стойност на активите и пасивите и тяхната данъчна основа. Отсрочен данък не се предвижда при гървоначалното признаване на актив или пасив, освен ако съответната трансакция не засяга данъчната или счетоводната печалба.

Отсрочените данъчни активи и пасиви не се дисконтират. При тяхното изчисление се използват данъчни ставки, които се очаква да бъдат приложими за периода на реализацията им, при условие че те са влезли в сила или е сигурно, че ще влезнат в сила, към края на отчетния период.

Отсрочените данъчни пасиви се признават в иълен размер.

Отсрочени данъчни активи се признават, само ако съществува вероятност те да бъдат усвоени чрез бъдещи облагаеми доходи. Относно преценката на ръководството за вероятността за възникване на бъдещи облагаеми доходи, чрез които да се усвоят отсрочени данъчни активи.

Отсрочени данъчни активи и пасиви се компенсират, само когато Дружеството има право и намерение да компенсира текущите данъчни активи или пасиви от същата данъчна институция.

Промяната в отсрочените данъчни активи или пасиви се признава като компонент от данъчния приход или разход в печалбата или загубата, освен ако те не са свързани с позиции, признати в другия всеобхватен доход напр. преоценка на земя или директно в собствения капитал, при което съответният отсрочен данък се признава в другия всеобхватен доход или в собствения капитал.

4.13. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти се състоят от наличните пари в брой и парични средства по банкови сметки.

Паричните средства и еквиваленти в банки се представят последващо по амортизирана стойност намалена с натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби

4.14. Собствен капитал, резерви и плащания на дивиденти

Акционерният капитал на Дружеството отразява номиналната стойност на емитираните акции.

Законови резерви са формирани като разпределение на печалбата по реда на чл. 246 от Търговския закон.

Преоценъчните резерви включват резерв от преоценки на нефинансови активи и е представен нетно от данци..

Неразпределената печалба включва текущия финансов резултат и натрупаните печалби и непокрити загуби от минали години.

Задълженията за плащане на дивиденти на акционерите са включени на ред „Задължения към свързани лица“ в отчета за финансовото състояние, когато дивидентите са одобрени за разпределение от общото събрание на акционерите преди края на отчетния период.

Всички трансакции със собствениците на Дружеството са представени отделно в отчета за промените в собствения капитал.

4.15. Пенсионни и краткосрочни възнаграждения на служителите

Дружеството отчита краткосрочни задължения по компенсируеми отпуски, възникнали поради неизползван платен годишен отпуск в случаите, в които се очаква той да бъде ползван в рамките на 12 месеца след датата на отчетния период, през който настите лица са положили труда, свързан с тези отпуски. Краткосрочните задължения към персонала включват надници, заплати и социални осигуровки.

Съгласно българското трудово законодателство и Колективния трудов договор (КТД) при прекратяване на трудовото правоотношение, след като служителят е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Дружеството е задължено да му изплати обезщетение, както следва:

до 10 (десет) години – 2 (две) брутни заплати;

от 10 (десет) до 20 (двадесет) години – 6 (шест) брутни заплати;

от 20 (двадесет) до 25 (двадесет и пет) години – 10 (десет) брутни заплати;

от 25 (двадесет и пет) до 35 (тридесет и пет) години – 15 (петнадесет) брутни заплати;

над 35 (тридесет и пет) години – 16 (шестнадесет) брутни заплати

Планът за доходи на персонала при пенсиониране не е финансиран. Задължението, признато в отчета за финансовото състояние относно планове с дефинирани доходи, представлява настоящата стойност на задължението по изплащане на дефинирани доходи към края на отчетния период.

Ръководството на Дружеството оценява задължението по изплащане на дефинирани доходи два пъти годишно с помощта на независим акционер. Оценката на задълженията е базирана на стандартни проценти на инфлацията, очаквана промяна на разходите за медицинско обслужване и смъртност. Бъдещи увеличения на заплатите също се вземат под внимание. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година като се взима предвид доходността на дългосрочни ДЦК.

Акционерските печалби или загуби се признават в другия всеобхватен доход.

Разходите за лихви, свързани с пенсионните задължения, са включени в отчета за печалбата или загубата на ред „Финансови разходи“. Разходите по трудовия стаж са включени в „Разходи за персонала“.

Краткосрочните доходи на служителите, включително и полагаемите се отпуски, са включени в текущите пасиви на ред „Пенсионни и други задължения към персонала“ по недисконтирана стойност, която Дружеството очаква да изплати.

4.16. Провизии, условни пасиви и условни активи

Провизии се признават, когато Дружеството има сегашно задължение (правно или конструктивно) в резултат на минали събития, когато има вероятност за погасяване на задължението да бъде необходим поток от ресурси, съдържащи икономически ползи и когато може да бъде направена надеждна оценка на стойността на задължението. Възможно е срочността или сумата на изходящия паричен поток да е несигурна.

Провизии за бъдещи загуби от дейността не се признават.

Сумата, която се признава като провизия, се изчислява на база най-надеждната оценка на разходите, необходими за уреждане на сегашно задължение към края на отчетния период, като се вземат в предвид рисковете и несигурността, свързани със сегашното задължение.

Когато ефектът от времевите разлики в стойността на парите е съществен, провизията се дисконтира като се използва текуща норма на дисконтиране преди данъци, която отразява, когато е уместно, специфичните за задължението рискове. Когато се използва дисконтиране, увеличението на провизията в резултат на изминалото време се представя като финансов разход.

Обезщетения от трети лица във връзка с дадено задължение, за които Дружеството е сигурно, че ще получи, се признават като отделен актив. Този актив може и да не надвишава стойността на съответната провизия.

Провизията се преразглежда към края на всеки отчетен период и стойността им се коригира, за да се отрази най-добрата приблизителна оценка.

В случаите, в които се счита, че е малко вероятно да възникне изходящ поток на икономически ресурси в резултат на текущо задължение, пасив не се признава. Условните пасиви следва да се оценяват последващо по по-високата стойност между описаната по-горе сравнима провизия и първоначално признатата сума, намалена с натрупаната амортизация.

Вероятни входящи потоци на икономически ползи, които все още не отговарят на критериите за признаване на актив, се смятат за условни активи.

4.17. Значими преценки на ръководството при прилагане на счетоводната политика

Изготвянето на финансовия отчет налага ръководството да направи преценки, приблизителни оценки и предположения, които влияят върху стойността на отчетените активи и пасиви, и оповестяването на условни пасиви към датата на баланса, както и върху отчетените приходи и разходи за периода. Несигурностите, свързани с направените предположения и приблизителни оценки биха могли да доведат до фактически резултати, които да изискват съществени корекции в балансовите стойности на съответните активи или пасиви в следващи отчетни периоди.

При прилагането на възприетите счетоводни политики, ръководството на Дружеството е направило следните преценки, които имат най-съществен ефект върху сумите, признати във финансовия отчет:

4.17.1. Отсрочени данъчни активи

Оценката на вероятността за бъдещи облагаеми доходи за усвояването на отсрочени данъчни активи се базира на последната одобрена бюджетна прогноза, коригирана относно значими необлагаеми приходи и разходи и специфични ограничения за пренасяне на неизползвани данъчни загуби или кредити. Ако надеждна прогноза за облагаем доход предполага вероятното използване на отсрочен данъчен актив особено в случаи, когато активът може да се употреби без времево ограничение, тогава отсроченият данъчен актив се признава изцяло. Признаването на отсрочени данъчни активи, които подлежат на определени правни или икономически ограничения или несигурност, се преценява от ръководството за всеки отделен случай на базата на специфичните факти и обстоятелства.

4.17.2. Приходи от договори с клиенти

При признаване на приходите по договори с клиенти ръководството прави различни преценки, приблизителни оценки и предположения, които оказват влияние върху отчетените приходи, разходи, активи и пасиви по договори. Ключовите преценки и предположения, които оказват съществено влияние върху размера и срока за признаване на приходите от договори с клиенти са оповестени бележка 4.4.1 Приходи по договори с клиенти, Задължения за изпълнение и подход за признаване на основни видове приходи по договори с клиенти.

4.18. Несигурност на счетоводните приблизителни оценки

При изготвянето на финансовия отчет ръководството прави редица предположения, оценки и допускания относно признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи.

Действителните резултати могат да се различават от предположенията, оценките и допусканията на ръководството и в редки случаи съответстват напълно на предварително оценените резултати.

Информация относно съществените предположения, оценки и допускания, които оказват най-значително влияние върху признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи е представена по-долу.

4.18.1. Обезценка на нефинансови активи

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Дружеството изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци (вж. бележка 4.9). При изчисляване на очакваните бъдещи парични потоци ръководството прави предположения относно бъдещите брутни печалби. Тези предположения са свързани с бъдещи събития и обстоятелства. Действителните резултати могат да се различават и да наложат значителни корекции в активите на Дружеството през следващата отчетна година.

В повечето случаи при определянето на приложимия дисконтов фактор се прави оценка на подходящите корекции във връзка с пазарния риск и рисковите фактори, които са специфични за отделните активи.

4.18.2. Справедлива стойност на имоти, машини и съоръжения

Дружеството отчита последващо основни групи имоти, машини и съоръжения по преоценена стойност, като използва доклади на независими външни оценители за определяне на справедливата им стойност. Спецификата на активите на дружеството и динамичната икономическа среда биха могли да доведат до вариации в използваните допускания и преценки при определяне на справедливата стойност. Подробна информация относно преоценката, използваните оценителски методи, допускания, и преценки при определяне на справедливата стойност е представена в бележка 6 Имоти, машини и съоръжения.

4.18.3. Полезен живот на амортизируеми активи

Ръководството преразглежда полезния живот на амортизируемите активи в края на всеки отчетен период.

Към 31 декември 2019 г. ръководството определя полезния живот на активите, който представлява очакваният срок на ползване на активите от Дружеството. Преносните стойности на активите са анализирани в бележки 5 и 6. Действителният полезен живот може да се различава от направената оценка поради техническо и морално изхабяване, предимно на софтуерни продукти и компютърно оборудване.

4.18.4. Материални запаси

Материалните запаси се оценяват по по-ниската стойност от цената на придобиване и нетната реализуема стойност. При определяне на нетната реализуема стойност ръководството взема предвид най-надеждната налична информация към датата на приблизителната оценка.

4.18.5. Обезценка на финансови активи

Обезценката на финансовите активи е в зависимост от преценката на кредитния риск на финансовите активи.

Към всяка отчетна дата Дружеството преценява дали кредитният риск по даден финансов инструмент се е увеличил значително спрямо момента на първоначалното признаване. При извършване на оценката Дружеството използва промяната в риска от неизгълнение, възникваща през очаквания живот на финансения инструмент, вместо промяната в размера на очакваните кредитни загуби. Тази оценка се прави на база сравнение на риска от неизгълнение на финансения инструмент към датата на отчета с риска от неизгълнение, настъпил към датата на първоначалното признаване. Информацията се идентифицира, без да са налице ненужни разходи или усилия.

При определянето на кредитния риск за даден финансов инструмент Дружеството използва разумна и подкрепяща се прогнозна информация, ако такава е налична или не се изискват прекомерни разходи или усилия за набавянето ѝ. Дружеството разчита на минала информация, когато се определя дали кредитният риск се е увеличил значително след първоначалното признаване, само ако не е налична разумна информация, която е ориентирана към бъдещето (на индивидуална или на колективна база) или са необходими прекомерни разходи или усилия.

Когато наличната информация за определяне на сумата на обезценка е ограничена, тогава преценката се основава на исторически данни от опита на Дружеството, свързан с търговските взаимоотношения с подобни дълъжници, или на друга надеждна база за преценка.

Признаване и оценка за очаквани кредитни загуби на дългови инструменти, оценявани по амортизирана стойност

Подход за обезценка на търговски и други вземания и вземания от свързани лица с елемент на финансиране

Дружеството прилага индивидуален подход за обезценка на вземания с елемент на финансиране и предоставени кредити. Моделът за обезценка се базира на договорените в условията на финансовия инструмент парични потоци, както и допусканятия и преценките за очаквани парични потоци и реализируемостта на финансовия актив, възприети от ръководствата при изготвянето на финансовите отчети.

В зависимост от характеристиките на актива и контрагента е възможно очакваните бъдещи парични потоци от актива съществено да се различават от договорените такива. Това би довело и до наличието на съществени равнища на очакваните кредитни загуби от актива.

Преразглеждане на очакваните бъдещи парични потоци по всеки конкретен актив се извършва към всяка отчетна дата.

Подход за обезценка на парични средства в банки

Дружеството прилага стандартизирания подход за изчисление на очакваните кредитни загуби на паричните средства в банки, като за определяне на загубата от неизпълнение в параметрите на модела се използва кредитният рейтинг на финансовите институции, в които Дружеството е депозирало паричните си средства. Тези кредитни рейтинги са присъдени основно от следните институции: Moody's, Standard and Poor's, Fitch, Българска Агенция за Кредитен рейтинг.

Подход за обезценка на краткосрочни търговски и други вземания и вземания от свързани лица

Дружеството прилага опростен подход за изчисляване на очакваните кредитни загуби за търговски вземания, които не съдържат елемент на финансиране.

За целите на определяне на очакваните кредитни загуби се извършва моделиране на ниво индустря на клиента. Моделирането представлява присъщото извеждане на финансовия рисък, който клиентите носят на дружествата в Дружеството.

Очакваните кредитни загуби се изчисляват за всяко единично вземане (фактура, лихвен лист и др.), задължаващо контрагент, коригирано на база дните просрочие и стандартния цикъл на плащане от страна на контрагента. Среден брой дни забава по клиент се определя на база историческа информация за периода на покриване на вземанията от страна на клиентите. Ретроспективният преглед се извършва за период от 3 до 5 години.

За целите на изчисляване на очакваните кредитни загуби, за финансови активи, възникнали по договори с контрагенти от индустрия „Енергия“, Дружеството с определило наличието на допълнителен рисък. Поради това, търговски вземания, възникнали от контрагенти в горепосочената индустрия се считат за такива с по-висок рисък.

Допълнителният рисък се идентифицирана на база исторически опит за събирамостта на вземанията на Дружеството с контрагенти от тази индустрия, включително и влошено финансово състояние, ликвидни проблеми и други затруднения най-вече за търговци на електрическа енергия.

Така идентифицираните рискови фактори се считат за индикация за възможно нарастване на кредитния риск. Количествоят ефект на нарастване на кредитния риск към контрагенти от индустрия „Енергия“ се определя посредством обособяване на допълнителна индустрия – „Енергия – висок риск“, при която е добавен компонентът „специфичен риск“, който участва при определянето на дисконтовия процент, използван за изчисляване на размера на обезценката. От своя страна дисконтовият процент се изчислява като разлика между сбора на: % безрискова премия по матуритет на вземанията, специфичния за страната риск, цената на дълга, друг специфичен риск и % безрискова премия на базисния модел.

Подход за обезценка на съдебни и присъдени вземания

В случаите в които Дружеството е предприело съдебни действия за удовлетворяване на своите вземания, то същите се класифицират като Съдебни вземания. Този тип вземания се характеризират с пълно неизпълнение – т.e. нежелание или невъзможност на клиента да уреди своето задължение. Поради тази причина, независимо от наличието на решения на съдебните органи и стартирани изпълнителни процедури, събирамостта на тези вземания и респ. очакваните бъдещи входящи парични потоци са ниски, а вероятността от неизпълнение вече е настъпила спрямо първоначалния актив, т.e. е равна на 100%.

4.18.6. Задължение за изплащане на дефинирани доходи

Ръководството оценява с помощта на независим акционер задължението за изплащане на дефинирани доходи. Действителната стойност на задължението може да се различава от предварителната оценка поради нейната несигурност. Оценката на задължението за изплащане на дефинирани доходи се базира на статистически показатели за инфлация, разходи за здравно обслужване и смъртност. Друг фактор, който оказва влияние, са предвидените от Дружеството бъдещи увеличения на заплатите. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година спрямо лихвените проценти на висококачествени корпоративни облигации, които са деноминирани във валутата, в която ще бъдат изплащани дефиниранны доходи и които са с падеж, съответстващ приблизително на падежа на съответните пенсионни задължения. Несигурност в приблизителната оценка съществува по отношение на акционерските допускания, която може да варира и да окаже значителен ефект върху стойността на задълженията за изплащане на дефинирани доходи и свързаните с тях разходи.

4.18.7. Справедлива стойност на финансови инструменти

Ръководството използва техники за оценяване на справедливата стойност на финансови инструменти при липса на котирани цени на активен пазар. Подробности относно използваните предположения са представени в поясненията за финансови активи и пасиви. При прилагане на техники за оценяване ръководството използва в максимална степен пазарни данни и предположения, които пазарните участници биха възприели при оценяването на даден финанс инструмент. Когато липсват приложими пазарни данни, ръководството използва своята най-добра оценка на предположенията, които биха направили пазарните участници. Тези оценки могат да се различават от действителните цени, които биха били определени при справедлива пазарна сделка между информирани и желаещи страни в края на отчетния период.

4.18.8. Провизии

Провизия за разходи за рекултивация на нарушен при минните работи земи се признава, когато е вероятно, че ще бъдат извършени разходи или възстановителни работи и Дружеството е задължено, по закон или по договорно задължение, да предприеме такива действия.

Към края на отчетния период, в настоящия годишен финансов отчет е призната провизия за разходи за рекултивация на нарушен при минните работи терени.

Провизията е изчислена на база на най-надеждната оценка на разходите, необходими за покриване на текущото задължение към края на отчетния период. При определянето на провизията са взети предвид действащото екологично законодателство, предстоящите за изземване земи, изсетите нерекултивирани земи, стойността на рекултивация на 1 декар земя, както и очакваните количества запаси от въглища до 2043 г., когато изтича концесията за добив на въглища, предоставена на Дружеството.

Тъй като съществува значителна несигурност за времевите периоди на бъдещите дейности по рекултивация на земите, които ще бъдат извършени от Дружеството, ръководството не е в състояние да определи сегашната стойност на разходите за рекултивация, поради което провизията е представена по недисконтираната ѝ стойност.

В бъдеще оценката на провизията за рекултивация би могла да се изменя в различна степен в зависимост от промените на екологичното законодателство и гореспоменатите фактори за нейното изчисление.

Дружеството признава провизиите по съдебни дела в случаите когато има настоящо задължение и може да направи разумна оценка относно размера на задължението.

4.18.9. Разходи за разкривка

Разходите за разкривка са разходи, извършени от Дружеството за откриване на готовите за изземване въглищни запаси. Разходи за разкривка се оценяват на база на набраните разходи по разходни центрове, участващи в разкривната дейност, разпределят се в стойността на добитите и готовите за изземване въглища. Стойността на разходите за разкривка, която се отнася за подготвените за изземване въглища се представя като незавършено производство.

4.19. Финансирания (правителствени дарения)

Правителствените дарения (финансирания) се признават, когато съществува разумна сигурност, че дарението (финансирането) ще бъде получено и че всички свързани с него условия ще бъдат изпълнени. Когато дарението (финансирането) е свързано с разходна позиция, то се признава като приход за периодите, необходими за съпоставянето му на систематична база с разходите, които то е предвидено да компенсира. Когато дарението (финансирането) е свързано с актив, то се представя като приход за бъдещ период и се включва в доходите през периода на полезен живот на свързания с него актив.

Когато Дружеството получава непарични правителствени дарения, дарението и актива се отчитат по номинална стойност, като дарението (финансирането) се признава като приход в отчета за печалбата или загубата за срока на полезния живот на актива.

5. Нематериални активи

Нематериални активи на Дружеството включват лицензи, софтуер, права за ползване и други нематериални активи. Балансовите стойности за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	Лицензии 000 лв.	Софтуер 000 лв.	Права за ползване 000 лв.	Други 000 лв.	Общо 000 лв.
Брутна балансова стойност					
Сaldo към 1 януари 2019 г.	245	4,510	2,750	587	8,092
Новопридобити активи	-	152	79	-	231
Отписани активи	-	(9)	-	-	(9)
Сaldo към 31 декември 2019 г.	245	4,653	2,829	587	8,314
Амортизация					
Сaldo към 1 януари 2019 г.	(245)	(4,101)	(2,206)	(357)	(6,909)
Амортизация	-	(122)	(69)	(36)	(227)
Отписани активи	-	9	1	(1)	9
Сaldo към 31 декември 2019 г.	(245)	(4,214)	(2,274)	(394)	(7,127)
Балансова стойност към 31 декември 2019 г.	-	439	555	193	1,187

	Лицензи '000 лв.	Софтуер '000 лв.	Права за ползване '000 лв.	Други '000 лв.	Общо '000 лв.
Брутна балансова стойност					
Сaldo към 1 януари 2018 г.	245	4,488	2,559	362	7,654
Новопридобити активи		33	191	225	449
Отписани активи		(11)			(11)
Сaldo към 31 декември 2018 г.	245	4,510	2,750	587	8,092
Амортизация					
Сaldo към 1 януари 2018 г.	(245)	(3,977)	(2,139)	(352)	(6,713)
Амортизация		(136)	(67)	(5)	(208)
Отписани активи		12			12
Сaldo към 31 декември 2018 г.	(245)	(4,101)	(2,206)	(357)	(6,909)
Балансова стойност към 31 декември 2018 г.	-	409	544	230	1,183

Дружеството няма съществени договорни задължения за придобиване на нематериални активи към 31 декември 2019 г.

Всички разходи за амортизация са включени в отчета за печалбата или загубата на ред „Разходи за амортизация и обезценка на нефинансови активи”.

Дружеството не е заложило нематериални активи като обезпечение по свои задължения.

6.Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията на Дружеството включват земи и сгради, земи за добив на въглища, машини, съоръжения и оборудване, транспортни средства, стопански инвентар и други и разходи за придобиване на дълготрайни материални активи. Балансовата стойност може да бъде анализирана, както следва:

	Земи и сгради '000 лв.	Земи за добив на въглища '000 лв.	Машини, съоръжения и оборудване '000 лв.	Транспортни и средства '000 лв.	Стопански инвентар и други '000 лв.	Разходи за придобиване '000 лв.	Общо '000 лв.
Брутна балансова стойност							
Сaldo към 1 януари 2019 г.	106,764	19,917	816,190	35,524	5,581	39,971	1,023,947
Ново придобити активи	1,131	261	36,415	1,589	121	62,855	102,372
Отписани активи	(214)	-	(21,883)	(328)	(90)	(39,139)	(61,654)
Трансферирани активи	1,057	258	5,770	6	1	(7,092)	-
Сaldo към 31 декември 2019 г.	108,738	20,436	836,492	36,791	5,613	56,595	1,064,665
Амортизация							
Сaldo към 1 януари 2019 г.	(9,332)	(1,691)	(147,335)	(9,730)	(4,654)	-	(172,742)
Амортизация	(2,362)	(1,130)	(83,719)	(4,913)	(199)	-	(92,323)
Преоценка отписване	(9)	-	14	(5)	-	-	-
Отписани активи	156	-	6,504	147	86	-	6,893
Трансферирани активи	-	-	-	-	-	-	-
Сaldo към 31 декември 2019 г.	(11,547)	(2,821)	(224,536)	(14,501)	(4,767)	-	(258,172)
Балансова стойност към 31 декември 2019 г.	97,191	17,615	611,956	22,290	846	56,595	806,493

	Земи и сгради '000 лв.	Земи за добив на въглища '000 лв.	Машини, съоръже- ния и оборудване '000 лв.	Транс- портни средства '000 лв.	Стопан- ски инвентар и други '000 лв.	Разходи за придобиване '000 лв.	Общо '000 лв.
Брутна балансова стойност							
Сaldo към 1 януари 2018	107,087	24,032	899,320	41,110	5,544	23,403	1,100,496
Ново придобити активи	394	-	37,732	5,088	164	112,613	155,991
Отписани активи	(480)	(4)	(33,334)	(88)	(127)	(40,483)	(74,516)
Трансферирани активи	670	389	54,339	4	-	(55,402)	-
Преоценка отписана амортизация	(3,393)	(6,203)	(152,990)	(9,184)	-	-	(171,770)
Преоценка увеличение Преоценка намаление/ Обезценка	10,071	3,820	19,194	351	-	-	33,436
Сaldo към 31 декември 2018 г.	106,764	19,917	816,190	35,524	5,581	39,971	1,023,947
Амортизация							
Сaldo към 1 януари 2018	(10,916)	(6,344)	(240,838)	(14,103)	(4,542)	-	(276,743)
Амортизация	(2,278)	(1,550)	(75,335)	(4,864)	(230)	-	(84,257)
Преоценка отписване	3,393	6,203	152,990	9,184	-	-	171,770
Отписани активи	469	-	15,846	55	118	-	16,488
Трансферирани активи	-	-	2	(2)	-	-	-
Сaldo към 31 декември 2018 г.	(9,332)	(1,691)	(147,335)	(9,730)	(4,654)	-	(172,742)
Балансова стойност към 31 декември 2018 г.	97,432	18,226	668,855	25,794	927	39,971	851,205

Съгласно счетоводната политика имотите, машините и съоръженията се преоценяват на 3 години или на по-кратки срокове. Последната преоценка на имотите, машините и съоръженията е извършена към 31 декември 2018 г. на база на оценка на техните справедливи стойности от независим лицензиран оценител. Оценката е звършена съгласно изискванията на МСС 16, МСС 36 и МСФО 13, на изискванията на Български стандарти за оценяване.

При оценката на Имоти, машини и съоръжения и теста за обезценка е ползвана комбинация от трите базисни подхода, основани на икономическите принципи на равновесие на цените, очаквани ползи или заместване.

-Пазарен подход- извежда индикативна стойност, като сравнява актива, предмет на оценка с идентични или сходни активи, за които е налична ценова информация.

-Приходен подход-извежда индикативна стойност, като привежда бъдещите парични потоци към единна текуща капиталова стойност, т.е разглежда приходът, който актива ще генерира през полезния си живот и извежда индикативна стойност чрез процес на капитализация.

-Разходен подход-извежда индикативна стойност, използвайки икономическия принцип, че купувач не би платил за даден актив повече от разходите за придобиване на актив с равностойна стойност чрез покупка или изграждане.

Всички разходи за амортизация и обезценка на имоти машини и съоръжения са включени в отчета за печалбата или загубата на ред „Разходи за амортизация и обезценка“.

За обезпечаване на задълженията на Дружеството по заеми към банки са предоставени като обезпечение активи от клас Машини съоръжения и оборудване с балансови стойности съответно 46,246 хил.лв.

Преглед за обезценка

Към 31 декември 2019 г. Дружеството е извършило преглед за обезценка на имоти, машини и съоръжения, при спазване изискванията на МСС 36 „Обезценка на активи“.

При изготвяне на теста за обезценка на активите е спазена следната последователност:

-Определяне на ниво на обезценка- идентифициране на индивидуални активи и/ или единици генериращи парични потоци.

-Определяне на възстановимата стойност.

-Сравнение на балансовата стойност с възстановимата.

Избраното ниво за тест за обезценка на активите на Дружеството е единица генерираща парични потоци.

Определена е стойност в употреба на единица генерираща парични потоци. Паричните потоци за целите на прегледа за обезценка са формирани въз основа на Бизнес план на Дружеството, приет с решение №29-2019/20.12.2019 г. от СД на „Мини Марица изток“ ЕАД . Използван е дисконтов фактор е 0.6%.

На база на извършения преглед не са установени индикации за това, че балансовата стойност на имоти, машини и съоръжения надвишава тяхната възстановима стойност.

Раходи за придобиване

Към 31 декември 2019 г. разходите за придобиване на дълготрайни активи включват предоставени аванси на доставчици в размер на 658 х. лв. (31 декември 2018 г.: 3,524 х.лв.) и неприключени инвестиционни проекти за 55,937 х.лв. (31 декември 2018 г.: 36,447 х.лв.)

През 2019 година е извършен преглед относно очакваната реализация на проектите в процес на изграждане.

Капитализирани разходи по заеми

Разходите по заеми, които пряко се отнасят към придобиването на отговарящи на условията активи, са капитализирани като част от стойността на тези активи. За периода в стойността на придобиване на два актива, които са определени като отговарящи на условията са капитализирани 45 хил. лв. разходи по заеми по два инвестиционни заема получени целево за финансирането на придобиването на тези активи. Капитализирани са 100% от разходите по двата заема за периода.

7. Финансови активи по справедлива стойност

Дружество	Основна дейност	31 декември 2019		31 декември 2018	
		Дял %	'000 лв.	Дял %	'000 лв.
ЗАД Енергия	Застрахователна дейност	3.68%	1,500	3.68%	1,530
Общо инвестиции			1,500		1,530

Акциите на ЗАД Енергия АД не се търгуват на активен пазар. Направена е оценка на справедливата стойност към 31 декември 2019 г., приета с Протокол №05/2020/13.03.2020 година. Използвани са оценъчни техники базирани на значителна ненаблюдана информация. Справедливата стойност е определена чрез метода на дисконтираните дивиденти, който се базира на приходния поток. Оценката попада в ниво 3 от иерархиите на справедливите стойности.

Преоценка до справедлива стойност	1 януари 2019 г.	Изменение	31 декември 2019 г.
Акции на ЗАД Енергия АД	1,530	(30)	1,500

За 2019 г. са получени дивиденти в размер на 349 хил. лв. от ЗАД Енергия (2018 г.: 569 хил. лв.).

8. Вземания от свързани лица нетекущи

	31 декември '2019 000 лв.	31 декември '2018 000 лв.
Аванси, предоставени на доставчици	1,450	1,078
Нефинансови активи	1,450	1,078
Търговски вземания от свързани лица, брутна сума	5,914	40,812
Натрупана обезценка на вземания от свързани лица		
Търговски вземания от свързани лица	5,914	40,812
Финансови активи по амортизирана стойност	5,914	40,812
Вземания от свързани лица	7,364	41,890

9. Материални запаси

	31 декември '2019 000 лв.	31 декември '2018 000 лв.
Резервни части и консумативи	66,760	60,558
Незавършено производство	99,134	50,618
Основни материали	14,305	11,034
Горива	2,192	2,055
Други	3,626	2,890
Общо	186,017	127,155

Към 31.12.2019 г. стойността на незавършеното производство, представляващо разходи за разкривка за подготвените за изземване въглища, превишава значително стойността към 31.12.2018г. Превишението

е съответстващо на наличните за изземване въглища, който са 8,801 хил. тона към 31.12.2019 г. и съответно 4,298 хил.тона към 31.12.2018 г.

Архивството не е предоставило материални запаси като обезпечение на задължения към 31 декември 2019 г.

10. Търговски и други вземания

	31 декември '2019 000 лв.	31 декември '2018 000 лв.
Търговски вземания	10,062	8,807
Обезценка на търговски вземания	(584)	(599)
Търговски вземания, нетна сума	9,478	8,208
Други вземания	25,467	18,484
Обезценка на други вземания	(17,066)	(17,001)
Други вземания, нетна сума	8,401	1,483
Съдебни и присъдени вземания	198	117
Обезценка на съдебни и присъдени вземания	(192)	(114)
Съдебни и присъдени вземания, нетна сума	6	3
Финансови активи	17,885	9,694
Аванси, предоставени на доставчици	7	36
Предплатени разходи	3,062	1,736
Нефинансови активи	3,069	1,772
Търговски и други вземания	20,954	11,466

Всички вземания са краткосрочни. Нетната балансова стойност на търговските и други вземания се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

С Протокол №05-2020/13.03.2020 година на Съвета на директорите Архивството е определило, че прилагането на изискванията за обезценка на МСФО 9, водят до признаване на допълнителна загуба от обезценка към 31.12.2019 година както следва:

Обезценка	Натрупана обезценка по МСС39 към 31.12.2018	Корекция	Очаквани кредитни загуби към 01.01.2019 г.	Изменения 2019 г.		Очаквани кредитни загуби към 31.12.2019 г.
				изменение	загуби към 31.12.2019 г.	
Нетекущи и текущи търговски вземания	(599)		(599)	15	(584)	
Съдебни и присъдени вземания	(114)		(114)	(78)	(192)	
Други вземания	(17,001)		(17,001)	(65)	(17,066)	
Общо обезценка	(17,714)	-	(17,714)	(128)	(17,885)	

През 2019 година с Брикел ЕАД е склучено Допълнително споразумение от дата 21.01.2019 година, към Договор № 2-2015/09.09.2015г. за доставка на лигнитни въглища. Споразумението е в сила от 01.01.2019г., като с него се удължава срока на действие на Договора от 01.01.2019 г. до 31.12.2019 г. и се договарят количества лигнитни въглища, които ММИ ще доставя на Брикел ЕАД през този период.

С подписани през 2019 година споразумения между Мини Марица – Изток ЕАД, Брикел ЕАД и Юропийн Трейд оф Енерджи АД, страните се договарят за прихващане на взаимни вземания и задължения отнасящи се за изразходвана ел. енергия.

Ръководството на Дружеството полага всички усилия за оптимизиране на разходите и събиране на вземанията.

Най-значимите търговски вземания към 31 декември са представени, както следва:

	31 декември '2019 000 лв.	31 декември '2018 000 лв.
Ей Си Ес - ЗС Марица Изток 1 ЕООД	2,444	7,160
Брикел ЕАД	6,100	93
Ремотекс - Раднево ЕАД	566	566
Ремотекс - М ООД	214	145
М и М Милицер и Мюнх БГ ООД	201	70
Каолин АД	35	76
ЧЕЗ Трейд България ЕАД		210
Други	502	487
Общо	10,062	8,807

11. Вземания от свързани лица текущи

	31 декември '2019 000 лв.	31 декември '2018 000 лв.
Търговски вземания , brutna suma	117,896	130,235
Натрупана обезценка на търговски вземания	(4,804)	(5,482)
Търговски вземания от свързани лица	113,092	124,753
Други вземания, brutna suma	10,814	4,679
Натрупана обезценка на други вземания	(2,963)	(862)
Други вземания от свързани лица	7,851	3,817
Финансови активи	120,943	128,570
Вземания от свързани лица	120,943	128,570
Движение и обезценка на вземания от свързани лица	2019 г. 000 лв.	2018 г. 000 лв.
Сaldo на 1 януари обезценка по MCC39	(6,344)	-
Първоначален ефект от прилагане на МСФО 9		(8,314)
Сaldo на 1 януари (преизчислено)	(6,344)	(8,314)
Изменение	(1,423)	1,970
Сaldo на 31 декември обезценка по MCC39	(7,767)	(6,344)

12.Пари и парични еквиваленти

	31 декември '2019 000 лв.	31 декември '2018 000 лв.
Парични средства в банки и в брой:		
Български лева	44,370	41,267
Евро	41	33
Щатски долари	3	3
Британски лири	2	2
Швейцарски франк	3	3
Японски йени	9	9
Ефект от очаквана кредитна загуба	(66)	(14)
Общо пари и парични еквиваленти	44,362	41,303
	31 декември '2019 000 лв.	31 декември '2018 000 лв.
Парични средства в банкови сметки	44,154	41,055
Парични средства в брой	104	92
Блокирани парични средства със специално предназначение	170	170
Ефект от очаквана кредитна загуба	(66)	(14)
Общо пари и парични еквиваленти	44,362	41,303

Блокираните парични средства на Дружеството към 31 декември 2019 г., са 170 хил. лв. (2018 г.: 170 хил. лв.) и са по разплащателна сметка със специално предназначение в Алиант Банк България АД във връзка с договор с КЕВР.

13.Собствен капитал

13.1. Акционерен капитал

Към 31.12.2018 година регистрираният капитал се състои от 12,112,470 броя поименни акции с номинална стойност в размер на 10 лв. за акция. Всички акции са с право на получаване на дивидент и ликвидационен дял и представляват един глас от Общото събрание на акционерите на Дружеството. Едноличен собственик на акционерния капитал е "Български Енергиен Холдинг" ЕАД, като 100% от регистрирания капитал на "Български Енергиен Холдинг" ЕАД са собственост на държавата. Правата на едноличния собственик се упражняват от Министъра на енергетиката.

	2019 г. 000 лв.	2018 г. 000 лв.
Брой издадени и напълно платени акции:		
В началото на годината	12,112,470	12,112,470
Брой издадени и напълно платени акции	12,112,470	12,112,470
Брой акции, оторизирани за плащания на база на акции	12,112,470	12,112,470
Общо брой акции, оторизирани на 31 декември	12,112,470	12,112,470

13.2. Законови и преоценъчни резерви

Законови резерви	Преоценка по планове с дефинирани доходи	Преоценъчен резерв	Резерв на финансови активи по справедлив стойност	Общо 000 лв.
	000 лв.	000 лв.	000 лв.	
Сaldo към 1 януари 2019 г.	171,460	(34,184)	559,304	1,245
Промени в счетоводната политика				-
Сaldo към 1 януари 2019 г. след промени	171,460	(34,184)	559,304	1,245
Преоценка на планове с дефинирани вноски				(3,290)
Преоценка увеличение				-
Преоценка намаление				(30)
Ефект от отсрочени данъци		329	3	332
Друг всеобхватен доход за годината след данъци	-	(2,961)	-	(27)
Отписан преоценъчен резерв			(3,821)	(3,821)
Сaldo към 31 декември 2019 г.	171,460	(37,145)	555,483	1,218
				691,016

Законови резерви	Преоценка по планове с дефинирани доходи	Преоценъчен резерв	Резерв на финансови активи по справедлив стойност	Общо 000 лв.
	000 лв.	000 лв.	000 лв.	
Сaldo към 1 януари 2018 г.	171,460	(32,693)	555,374	-
Промени в счетоводната политика				1,419
Сaldo към 1 януари 2018 г. след промени	171,460	(32,693)	555,374	1,419
Преоценка на планове с дефинирани вноски		(1,657)		(1,657)
Преоценка увеличение			32,963	32,963
Преоценка намаление			(15,026)	(15,219)
Ефект от отсрочени данъци		166	(1,794)	19
Друг всеобхватен доход за годината след данъци	-	(1,491)	16,143	(174)
Отписан преоценъчен резерв			(12,213)	(12,213)
Сaldo към 31 декември 2018 г.	171,460	(34,184)	559,304	1,245
				697,825

Законовите резерви към 31.12.2019 г. са в размер на 171,460 хил. лв. (2018 г.: 171,460 хил. лв.). Законовите резерви са формирани като разпределение на печалбата по реда на чл. 246 от Търговския закон. Те се заделят докато достигнат една десета или по-голяма част от капитала. Източници за формиране на законовите резерви са най-малко една десета част от нетната печалба, премии от емисии на акции и средствата, предвидени в устава или по решение на общото събрание на акционерите. Законовите резерви могат да бъдат използвани единствено за покриване на загуби от текущия и предходни отчетни периоди.

Преоценъчният резерв към 31.12.2019 г. е в размер на 555,483 хил. лв. (2017 г.: 559,304 хил. лв.). Този резерв е формиран в резултат на преоценки на имоти, машини и съоръжения нетно от данъци и не подлежи на разпределение към единоличния собственик на Дружеството.

Резервите, свързани с преоценки по планове с дефинирани доходи към 31.12.2019 г. представляват акционерски загуби по планове с дефинирани доходи признати в съответствие с акционерски доклад и изискванията на МСС 19 Доходи на персонала.

13.3. Разпределение на печалба за дивиденти

Съгласно Протокол 37-2019/11.06.2019 година на Съвета на директорите на „Български енергиен холдинг“, в съответствие с Разпореждане № 1 от 31.05.2019 г. на Министерски съвет, Дружеството през месец юни разпределя дивидент в полза на БЕХ в размер на 50% от печалбата за 2018 година в размер на 712,071.12 лева. Към 31 декември 2019 г. дивидента е платен.

Дивидентът на една акция е 0.06 лв.

Към датата на съставяне и приемане на финансовия отчет за Дружеството, няма решение на Съвета на Директорите за разпределение на печалба. Разпределение на печалбата за 2019 година Дружеството ще извърши след публикуване на Разпореждане на Министерски съвет за установяване и внасяне в полза на държавата на отчисления от печалбата от държавни предприятия и търговски дружества с държавно участие на капитала.

14. Задължения по заеми от банки нетекущи

Заеми, отчитани по амортизирана стойност:

Задължения по заеми	31 декември '2019 000 лв.	31 декември '2018 000 лв.
SG Експресбанк	28,985	29,334
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност - нетекуща част	28,985	29,334

15. Пенсионни и други задължения към персонала

Пенсионните и други задължения към персонала, признати в отчета за финансовото състояние, се състоят от следните суми:

	31 декември '2019 000 лв.	31 декември '2018 000 лв.
Нетекущи		
Планове с дефиниран доход	76,064	76,774
Нетекущи пенсионни и други задължения към персонала	76,064	76,774
 Текущи		
Планове с дефиниран доход	8,241	4,647
Задължения към персонала	25,034	27,861
в т.ч. компенсируеми отпуски	10,698	11,484
Задължения за социално осигуряване	9,562	10,351
в т.ч. компенсируеми отпуски	2,915	3,152
Текущи пенсионни и други задължения към персонала	42,837	42,859

Текущата част от задълженията към персонала представляват задължения към служители на Дружеството, които следва да бъдат уредени през 2020 г. Други краткосрочни задължения към персонала възникват главно във връзка с натрупани неизползвани отпуски в края на отчетния период.

Задълженията за изплащане на дефинирани доходи към персонала в края на представените отчетни периоди са, както следва:

	31 декември '2019 000 лв.	31 декември '2018 000 лв.
Задължения за изплащане на дефинирани доходи към 1 януари	81,421	77,715
Разходи за текущ стаж	5,997	7,249
Разходи за лихви	838	1,385
Преоценка - акционерски (печалба)/загуба от промение в предположенията	3,290	1,657
Изплатени доходи	(7,241)	(6,585)
Задължения за изплащане на дефинирани доходи към 31 декември	84,305	81,421

Общата сума на разходите по планове с дефинирани доходи на Дружеството, призната в печалбата или загубата, може да бъде представена, както следва:

	2019 г. 000 лв.	2018 г. 000 лв.
Разходи за текущ стаж	5,997	7,249
Нетни разходи за лихви	838	1,385
Общо разходи признати в печалба или загуба	6,835	8,634

Разходите за текущ стаж са включени в „Разходи за персонала“. Нетните разходи за лихви са включени в отчета за печалбата или загубата на ред „Финансови разходи“.

Общата сума на разходите по планове с дефинирани доходи на Дружеството, призната в другия всеобхватен доход, може да бъде представена, както следва:

	2019 г. 000 лв.	2018 г. 000 лв.
Акционерски печалба/(затуба) от промени в предположенията	3,290	1,657
Общо приходи (разходи), признати в другия всеобхватен доход	3,290	1,657

На базата на минал опит Дружеството очаква да плати вноски по плана за дефинирани доходи за 2019 г. в размер на 8,241 хил. лв.

Значимите акционерски предположения при определянето на задълженията по планове с дефинирани доходи са свързани с дисконтовия процент, очаквания процент на увеличение на заплатите и средната продължителност на живота. Следващата таблица представя анализ на чувствителността и обобщава ефектите от промените в тези акционерски предположения върху задълженията по планове с дефинирани доходи към 31 декември 2018 г.:

	Увеличение с 1% 000 лв.	Намаление с 1% 000 лв.
Увеличение (+) / Намаление (-) на:		
От промяна в лихвен процент		
Обща сума на разходите за лихви и за текущ стаж	(164)	219
Общо сума на задължението към 31 декември 2019 г.	(8,052)	9,426
От промяна в ръста на заплатите		
Обща сума на разходите за лихви и за текущ стаж	738	(621)
Общо сума на задължението към 31 декември 2019 г.	9,312	(8,117)

Използваните демографски статистически предположения се основават на процент на текучество на персонала на Дружеството през последните пет години; смъртност на населението на България съгласно данните на Националния статистически институт и статистически данни от Националния център за здравна информация относно нетрудоспособност на населението и преждевременно пенсиониране.

Анализът на чувствителността е базиран на промяна в само едно от предположенията. Той може да се различава от действителната промяна в задълженията за дефинирани доходи, тъй като промените в предположенията често са свързани помежду си.

Планът излага Дружеството на акционерски рискове като лихвен риск, риск от промяна в продължителността на живота и инфлационен риск:

- Лихвен риск – Настоящата стойност на задълженията по планове с дефинирани доходи е изчислена с дисконтов процент, определен на базата на доходността на емисиите на ДЦК. Спад в пазарната доходност на ДЦК ще доведе до увеличение на задълженията по планове с дефинирани доходи на Дружеството.
- Риск от промяна в продължителността на живота – Увеличение на очакваната продължителност на живота на служителите би довело до увеличение в задълженията по планове с дефинирани доходи.
- Инфлационен риск - Увеличение на инфляцията би довело до увеличение в задълженията по планове с дефинирани доходи.

16. Провизии

Балансовата стойност на провизията за рекултивация може да бъде представена, както следва:

	2019 г. 000 лв.	2018 г. 000 лв.
Произия за рекултивация		
Балансова стойност към 1 януари	96,830	100,050
Допълнителни провизии	3,396	3,600
Промяна в приблизителната оценка	(6,483)	(337)
Използвани суми		
Балансова стойност към 31 декември	100,226	96,830

Представени в отчета за финансовото състояние като:

Нетекущи пасиви	99,587	95,998
Текущи пасиви	639	832

База за определянето на средните предполагаеми разходи за рекултивация на един тон продукция е действащото екологично законодателство, предстоящите за изземване земи, иззетите нерекултивирани земи, стойността на рекултивация на 1 декар земя, както и очакваните количества запаси от въглища до 2043 г. Сумата на начислените провизии през 2019 г. и 2018 г. е изчислена на базата на следните данни:

	2019 г. 000 лв.	2018 г. 000 лв.
Добиви на въглища	26,372	27,963
Разходи за рекултивация (лева/тон продукция)	0.14	0.14
Рекултивирани земи през периода (дка)	-	246

Тъй като съществува значителна несигурност за времевите периоди на бъдещите дейности по рекултивация на земите, които ще бъдат извършени от Дружеството, ръководството не е в състояние да определи сегашната стойност на разходите за рекултивация, поради което провизията е представена по недисконтираната ѝ стойност.

В бъдеще оценката на провизията за рекултивация би могла да се изменя в различна степен в зависимост от промените на екологичното законодателство и гореспоменатите фактори за нейното изчисление.

Текущите провизии включват признати задължения по съдебни дела и може да бъде представена, както следва:

	2019 г. 000 лв.	2018 г. 000 лв.
Балансова стойност към 1 януари	88	102
Начислени разходи по съдебни дела	12	36
Реинтегрирани провизии	(6)	
Изплатени суми	(82)	(50)
Балансова стойност към 31 декември	12	88
Представени в отчета за финансовото състояние като:		
Нетекущи пасиви	-	-
Текущи пасиви	12	88

Към 31.12.2019 година е направен преглед на предявените правни искове към Дружеството.

Дружеството не е установило дела, чийто изход може да доведе до задължения на стойност, различна от сумата на признатите във финансния отчет провизии.

17. Отсрочени финансиранятия

	2019 г. 000 лв.	2018 г. 000 лв.
На 1 януари	33,569	25,176
Получени през годината	6,163	10,875
Признати в печалба или загуба	(2,403)	(2,482)
На 31 декември	37,329	33,569
в т.ч. нетекущи	35,247	31,365
в т.ч. текущи	2,082	2,204

Финансиранията се отнасят за финансиране за дълготрайни активи в процес на изграждане.

Финансирането за дълготрайни активи е свързано с Международен фонд „Козлодуй“, като администратор на средствата на фонда е Европейската банка за възстановяване и развитие, а управлението на усвояването им от българска страна се осъществява от Министерството на енергетиката. Финансирането е свързано с енергийната ефективност чрез рехабилитация на тежкото промишлено минно оборудване и подмяна на роторни многокофови багери на Дружеството и други дейности. Финансирането е на обща стойност 30,150 хил. евро.

Към 31.12.2019 г. Дружеството отчита финансиране на дълготрайни активи по шест договора с фирми изгъннители:

Договор с Реф. ММЕ/РІУ „Пъйри енерджи“ – консултант по изгъннението на рамковото споразумение с ЕБВР

Договор с Реф. ММЕ/С „Сименс“ ЕООД за „Рехабилитация на главните трансформаторни станции и изграждане на нови мобилни такива заедно с прилежащите разпределителни устройства и свързващо оборудване за повишаване на ел.захранването от 6 kV до 20kV за р-к 2 и р-к 3“ за договорна цена € 12,557,535.97. Финансирането се осигурява 70% от Европейската банка за възстановяване и развитие

чрез фонд Козлодуй и 30% от средствата на „Мини Марица-изток“ ЕАД. Договора е приключил към 31.12.2015 година.

Договор с Реф. MME/A Риск инженеринг“ АД за „Проектиране, доставка и монтаж на съоръжения и оборудване за он-лайн контрол на натоварването на лентовите транспортьори и багерите в „Мини Марица-изток“ ЕАД“ за договорна цена € 4,663,484.95. Финансирането се осигурява 70% от Европейската банка за възстановяване и развитие чрез фонд Козлодуй и 30% от средствата на „Мини Марица-изток“ ЕАД. Договора е приключил към 31.12.2016 година.

Договор с Реф. № MME/D (Лот А): „Проектиране, доставка и монтаж на съоръжения и оборудване за компенсиране на реактивната мощност на тежкото промишлено минно оборудване на „Мини Марица-изток“ ЕАД, България“, с изпълнител „СИМЕНС“ ЕООД, България за договорна цена € 951,954.13. Финансирането се осигурява 70% от Европейската банка за възстановяване и развитие чрез фонд Козлодуй и 30% от средствата на „Мини Марица-изток“ ЕАД. Договорът е приключен към 31.12.2018 година.

Договор с Реф. № MME/D (Лот Б): „Рехабилитация (проектиране, доставка и монтаж) на промишленото осветление чрез подмяна с LED осветители в „Мини Марица-изток“ ЕАД, България“, с изпълнител ETRALUX, Испания за договорна цена € 2,446,767.04. Финансирането се осигурява 70% от Европейската банка за възстановяване и развитие чрез фонд Козлодуй и 30% от средствата на „Мини Марица-изток“ ЕАД. Договорът е приключен през август 2018 г.

Договор с Реф. № MME/BWE „Проктиране, изработка, доставка, изграждане и пускане в експлоатация на роторен багер от типа SRs 2000 и роторен багер от типа SRs 200 в „Мини Марица-изток“ ЕАД, с изпълнител консорциум „FAMUR-БЪЛГАРСКА ЕНЕРГЕТИКА“, за договорна цена €25 848 663. Финансирането се осигурява 50% от Европейската банка за възстановяване и развитие чрез фонд Козлодуй и 50% от средствата на „Мини Марица-изток“ ЕАД. Изпълнението по договора стартира през 2017 година и ще преключи през 2020 година. На 22.01.2019 година е сключено споразумение №3 към Договор с Реф. № MME/BWE „Проктиране, изработка, доставка, изграждане и пускане в експлоатация на роторен багер от типа SRs 2000 и роторен багер от типа SRs 200 в „Мини Марица-изток“ ЕАД, с изпълнител консорциум „FAMUR-БЪЛГАРСКА ЕНЕРГЕТИКА“, свързани с промени в Приложение 1 „Условия и процедури на плащане“. С това изменение се предоставя възможност на Мини Марица изток ЕАД, да изплаща 100% от междуинните плащания до достигане на 100% от своята част от финансирането на Договора.

Финансиранията се признават на приход систематично за срока на полезния живот на нетекущи активи за които са получени.

18. Отсрочени данъчни активи и пасиви

Отсрочените данъци възникват в резултат на временни разлики и могат да бъдат представени както следва:

Отсрочени данъчни пасиви / (активи)	1 януари 2019 г.	1 януари 2019 г. след корекция	Признати в друг всебхватен доход	Признати в печалба или загуба	31 декември 2019 г.
Имоти машини и съоражения	39,700	39,700		(2,683)	37,017
Финансови активи по справедлива стойност в друг всебхватен доход	138	138	(3)		135
Обезценка на вземания	(2,407)	(2,407)		(160)	(2,567)
Провизия за рекуперация	(9,683)	(9,683)		(340)	(10,023)
Пенсионни и други задължения към персонала	(8,142)	(8,142)	(329)	41	(8,430)
Неизползвани отпуски на персонала	(1,483)	(1,483)		88	(1,395)
Неплатени доходи на персонала	(141)	(141)		129	(12)
Провизии за съдебни дела	(8)	(8)		7	(1)
Общо	17,974	17,974	(332)	(2,918)	14,724
 Признато като:					
Отсрочен данъчен актив	(21,864)	(21,610)			(22,428)
Отсрочен данъчен пасив	39,838	41,214			37,152
Нетно отсрочени данъчни пасиви	17,974	19,604			14,724

Отсрочените данъци за сравнителния период 2018 г. могат да бъдат обобщени, както следва:

Отсрочени данъчни пасиви (активи)	1 януари 2018	Корекция от първоначално прилагане на МСФО 9	1 януари 2018 след корекция	Признати в друг всебхватен доход	Признати в печалбата или загубата	31 декември 2018
	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Имоти, машини и съоръжения	41,057	-	41,057	1,794	(3,151)	39,700
Финансови активи по справедлива стойност в друг всебхватен доход	-	157	157	(19)	-	138
Обезценка на вземания	(1,672)	(954)	(2,626)	-	219	(2,407)
Провизия за рекуперация	(10,005)	-	(10,005)	-	322	(9,683)
Пенсионни и други задължения към персонала	(7,771)	-	(7,771)	(166)	(205)	(8,142)
Неизползвани отпуски на персонала	(1,189)	-	(1,189)	-	(294)	(1,483)
Неплатени доходи на персонала	(9)	-	(9)	-	(132)	(141)
Провизии за съдебни дела	(10)	-	(10)	-	2	(8)
20,401		19,604	1,609	(3,239)	17,974	
 Признато като:						
Отсрочени данъчни активи	(20,656)		(21,610)			(21,864)
Отсрочени данъчни пасиви	41,057		41,214			39,838
Нетно отсрочени данъчни пасиви	20,401		19,604			17,974

19. Търговски и други задължения

	31 декември '2019 000 лв.	31 декември '2018 000 лв.
Търговски задължения	7,983	17,447
Гаранции по договори за строителство	55	247
Гаранции по договори за услуги	254	28
Получени депозити	1,846	2,142
Финансови пасиви отчитани по амортизирана стойност	10,138	19,864
Данъчни задължения	11,496	12,263
Задължения по аванси	2	2
Други задължения	133	135
Нефинансови пасиви	11,631	12,400
Текущи търговски и други задължения	21,769	32,264

През 2019 година е приключена данъчна ревизия от ТД на НАП „Големи данъкоплатци и осигурители“ гр. София (ТД“ГДО“), с издаване на Ревизионен акт (РА) № Р-29002918007831-091-001 / 18.12.2019 г. Към 31.12.2019 година РА се обжалва. Аружеството е входило жалба, вх.№-26-М-15980/30.12.2019 г., по регистъра на ТД“ГДО“ Дирекция обжалване и данъчно –осигурителна практика гр. София, за процедура по обжалване на Ревизионен акт (РА) № Р-29002918007831-091-001 / 18.12.2019 г., Размерът на обжалваните задължения по акта са главница 2 402 830,71 лв. и лихви, в размер на 1 421 176,27 лв. Главницата по РА е платена на 19.12.2019 година, с цел преустановяване на начисляването на до гълвителни лихви.

Търговските задължения, отразени в отчета за финансовото състояние, включват:

	31 декември '2019 000 лв.	31 декември '2018 000 лв.
Текущи		
Георги Стефанов-Златаров ЕТ	1,659	52
Инса Ойл ООД	839	-
Майнинг секюрити АЗЗЛ	454	440
Антсманн енергоремонт холдинг АД	391	71
Пресков АД	372	467
Автотранс-север-2018 АЗЗЛ	371	-
Солид сейфти ООД	317	-
ЗЗД Превози фаворит 2014	275	283
Металекс АООЕД	251	93
Витоком ООД	246	570
Марица транс 2014 АЗЗЛ	220	231
Консорциум Фамур-българска енергетика	183	-
Мултифорс А.С. ЕООД	181	175
Ел контрол ЕООД	175	-
Металник АД	161	3
РДЛБЗН - Стара Загора	137	123
Стротех инженеринг АД	137	-
Арко Импорт ЕООД	114	36
Емвеко селект ООД	112	75
Евромаркет кънстръкънз	104	11
Сейл Комерс АД	68	113
ПВР ЕООД	44	-
Каучук АД	24	857
Булкомерс ООД	20	23

Медина Мед ООД	19	102
Булмашингъри Ентерпрайсис ООД	14	28
Юропиан трейд оф сперджи АД	-	7,594
Сакса ООД	-	1,279
Обединение "Багери СРС 2000-2016" АЗЗД	-	1,100
Минстрой - ремонтекс АЗЗД	-	384
Илия Ианев-Сведи ЕТ	-	328
Чез трейд българия ЕАД	-	305
Ефир-ремонт верижни машини ЕООД	-	228
Сасин българия ЕООД	-	193
Сигма строй 365 ЕООД	-	181
АЗЗД Ай ви пи-транс	-	133
Ваяна ЕООД	-	111
Обединение ТМО 2015 АЗЗД	-	58
Седона ОП ЕООД	-	68
КНД ЕООД	-	23
Други	1,095	1,709
Общо	7,983	17,447

Нетната балансова стойност на текущите търговски и други задължения се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

20. Задължения към свързани лица

	31 декември '2019 000 лв.	31 декември '2018 000 лв.
Задължения по получени заеми		4,786
Търговски задължения	8,258	9,572
Други задължения	8,325	8,325
Финансови пасиви по амортизирана стойност към свързани лица	16,583	22,683

21. Задължения по заеми текущи

	31 декември '2019 000 лв.	31 декември '2018 000 лв.
Задължения по заеми		
SGЕкспресбанк	10,860	8,430
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност - текуща част	10,860	8,430

Всички заеми са деноминирани в български лева.

Ползвани кредити за оборотни средства под формата на овърдрафт от „Мини Марица-изток“ ЕАД Експресбанк АД, гр. Варна – МТ375/18.10.2017. Предоставяне на оборотен кредит под формата на овърдрафт с лимит до 8 млн. лв. склучен през м. октомври 2017 година. Срок на пълно усвояване и погасяване на овърдрафта е 12 месеца от датата на сключване на договора, до 18.10.2018 година. Договорен лихвен процент ОЛП + 1,44%. Кредита е без обезпечение. С Допълнително споразумение № 1 от 23.10.2018 година, страните се споразумяват за удължаване на срока на действие на Договора с 12 месеца, считано от 18.10.2018, като крайния срок за издължаване на всички дължими суми по кредита е 17.10.2019 година, с кредитен лимит до 5,900 хил.lv. Към 31.12.2019 год. договорът е приключен и няма задължение по него.

Експресбанк АД, гр. Варна – МТ283/03.10.2019, предоставяне на оборотен кредит под формата на овърдрафт с лимит до 10 млн. лв. склучен през м. октомври 2019 година. Срок на пълно усвояване и погасяване на овърдрафта е 12 месеца от датата на сключване на договора, до 02.10.2020 година. Договорен лихвен процент ОЛП + 1,60%. Кредита е без обезпечение. Към 31.12.2019 год. няма задължение договора.

Ползвани дългосрочни целеви кредити от „Мини Марица-изток“ ЕАД:

За обезпечаване изпълнението на Договор №: MME/BWE отнасяща се за: „Проектиране, производство, доставка, изграждане и пускане в експлоатация на роторни багери от типа SRs 2000 в „Мини Марица – Изток“ ЕАД, България“. Усвояването на кредита е предвидено за периода 2016 – 2018 година. Договорен лихвен процент - годишна лихва върху фактически ползваните суми по кредита в размер на ОЛП + надбавка от 1,89% годишно. Еднократна такса за управление и обработка в размер на 0,29 % върху сумата на кредита. Наказателната лихва за просрочис на дължими вноски е в размер на ОЛП + 6%. Обезпечение: Договор за особен залог на активи от 24.11.2016, чиято стойност покрива размера на кредита. Периода на действие на кредита е 81 месеца, като е предвиден 21 месечен гратисен период и 60 месечен период за издължаване на задължението по кредита. С Допълнително споразумение от 25.06.2018 година, срока на усвояване е удължен до 31.07.2019 г., а крайния срок на издължаване на всички задължения е 30.06.2024 година. През гратисния период Дружеството ще дължи лихва всеки месец, начислена върху фактически усвоената част от инвестиционния кредит. Към 31.12.2019 година кредита е изцяло усвоен в размер на 19,100 хил. лв., платените лихви по кредита са в размер на 445 хил. лв., балансовата стойност на задължението е 17,170 хил. лв.

Експресбанк АД, гр. Варна – МТ425/24.11.2016, „Инвестиционен кредит с лимит до 5,200 хил. лева за финансиране изпълнението на Договор №: MME/BWE отнасяща се за: „Проектиране, производство, доставка, изграждане и пускане в експлоатация на роторни багери от типа SRs 200 в „Мини Марица - Изток“ ЕАД, България“. Усвояването на кредита е предвидено за периода 2016 – 2018 година. Договорен лихвен процент - годишна лихва върху фактически ползваните суми по кредита в размер на ОЛП + надбавка от 1,89% годишно. Еднократна такса за управление и обработка в размер на 0,29 % върху сумата на кредита. Наказателната лихва за просрочис на дължими вноски е в размер на ОЛП + 6%. Обезпечение: Договор за особен залог на активи от 24.11.2016, чиято стойност покрива размера на кредита. Периода на действие на кредита е 81 месеца, като е предвиден 21 месечен гратисен период и 60 месечен период за издължаване на задължението по кредита. С Допълнително споразумение от 25.06.2018 година, срока на усвояване е удължен до 31.07.2019, а крайния срок на издължаване на всички задължения е 30.06.2024 година. През гратисния период Дружеството ще дължи лихва всеки месец, начислена върху фактически усвоената част от инвестиционния кредит. Към 31.12.2019 година кредита е изцяло усвоен в размер на 5,200 хил. лв., платените лихви по кредита са в размер на 105 хил. лв., балансовата стойност на задължението е 4,675 хил. лв.

Експресбанк АД, гр. Варна – МТ218/13.06.2018, „Инвестиционен кредит с лимит до 8,000 хил. лв. за финансиране изпълнението на Договор МТ440/19.12.2017 за доставка на булдозери за изпълнение на технологични дейности“. Усвояването на кредита е предвидено да се осъществи до 31.12.2018 година. Договорен лихвен процент - годишна лихва върху фактически ползваните суми по кредита в размер на ОЛП + надбавка от 1,69% годишно. Еднократна такса за управление и обработка в размер на 0,50 % върху сумата на кредита. Наказателната лихва за просрочис на дължими вноски е в размер на ОЛП + 6%. Обезпечение: Договор за особен залог на активи от 13.06.2018г . Издължаването на главницата по кредита е предвидено в 48 равни месечни вноски по главницата и започва от м. януари 2019. Крайния срок на издължаване на всички задължения е 31.12.2022 година. През периода на усвояване на кредита, Дружеството ще дължи лихва, начислена върху фактически ползваните суми по кредита. Договорения размер на кредита е изцяло усвоен. Към 31.12.2019 година, задължението по кредита е в размер на 6,000 хил. лв. в т.ч. дългосрочна част 4,000 хил. лева, а платените лихви по кредита са в размер на 141 хил. лв. Просрочени задължения по договора към 31.12.2019 г. няма.

Експресбанк АД, гр. Варна – **МТ219/13.06.2018**, „Инвестиционен кредит с лимит до 8,000 хил. лв. за финансиране изгълнението на Договор МТ448/21.12.2017 за доставка на булдозери за работа в откривни хоризонти на рудниците“. Усвояването на кредита е предвидено да се осъществи до 31.12.2018 година. Договорен лихвен процент - годишна лихва върху фактически ползвани суми по кредита в размер на ОЛП + надбавка от 1,69% годишно. Едноократна такса за управление и обработка в размер на 0,50 % върху сумата на кредита. Наказателната лихва за просрочие на дължими вноски е в размер на ОЛП + 6%. Обезпечение: Договор за особен залог на активи от 13.06.2018г . Издължаването на главницата по кредита е предвидено в 48 равни месечни вноски по главницата и започва от м. януари 2019. Крайния срок на издължаване на всички задължения е 31.12.2022 година. През периода на усвояване на кредита, Аружеството ще дължи лихва, начислена върху фактически ползвани суми по кредита. Договорения размер на кредита е изцяло усвоен. Към 31.12.2019 година, задължението по кредита е в размер на 6,000 хил. лв. в т.ч. дългосрочна част 4,000 хил. лева, а платените лихви по кредита са в размер на 175 хил. лв. Просрочени задължения по договора към 31.12.2019 г. няма.

Експресбанк АД, гр. Варна – **МТ220/13.06.2018**, „Инвестиционен кредит с лимит до 8,000 хил. лв. за финансиране изгълнението на Договор МТ452/22.12.2017 за доставка на булдозери за работа в насипните хоризонти на рудниците“. Усвояването на кредита е предвидено да се осъществи до 31.12.2018 година. Договорен лихвен процент - годишна лихва върху фактически ползвани суми по кредита в размер на ОЛП + надбавка от 1,59% годишно. Еднократна такса за управление и обработка в размер на 0,49 % върху сумата на кредита. Наказателната лихва за просрочие на дължими вноски е в размер на ОЛП + 6%. Обезпечение: Договор за особен залог на активи от 13.06.2018 . Издължаването на главницата по кредита е предвидено в 48 равни месечни вноски по главницата и започва от м. януари 2019. Крайния срок на издължаване на всички задължения е 31.12.2022 година. През периода на усвояване на кредита, Аружеството ще дължи лихва, начислена върху фактически ползвани суми по кредита. Договорения размер на кредита е изцяло усвоен. Към 31.12.2019 година, задължението по кредита е в размер на 6,000 хил. лв. в т.ч. дългосрочна част 4,000 хил. лева, а платените лихви по кредита са в размер на 161 хил. лв. Просрочени задължения по договора към 31.12.2019 г. няма.

Балансовата стойност на банковите заеми се приема за разумна приблизителна оценка на справедлиата им стойност.

22. Приходи от договори с клиенти

22.1. Елементи на приходите по договори с клиенти

	2019 г. ‘000 лв.	2018 г. ‘000 лв.
Приходи по договори с клиенти		
Продажба на въглища	481,695	507,451
Приходи от транспортни услуги	9,105	6,533
Приходи от пролажда на електрическа енергия	5,421	3,726
Приходи от пренос на ел.енергия	392	366
Приходи от студен резерв	908	462
Приходи от пролажда на краткотрайни активи	3,314	2,458
Приходи от други договори с клиенти	411	423
Общо приходи по договори с клиенти	501,246	521,419

22.2. Пазари и съществени продукти и услуги

Приходите по договори с клиенти се реализират от продажби на вътрешен пазар.

Съществени продукти/услуги	2019 г. '000 лв.	2018 г. '000 лв.
Въглища	481,695	507,451
Електрическа енергия	5,421	3,726
Услуги	9,105	6,533
Архитекти	5,025	3,709
Общо:	501,246	521,419

22.3. Салда, свързани с договори с клиенти

Салда по договори с клиенти	31 декември '2019 '000 лв.	31 декември '2018 '000 лв.
Търговски вземания	133,306	176,163
Търговски вземания обезценка	(4,821)	(6,943)
Общо:	128,485	169,220

22.4. Признаване на приходите

Момент във времето за признаване на приходите	2019 г. '000 лв.	2018 г. '000 лв.
Продукти, които се прехвърлят в определен момент	3,725	2,881
Продукти и услуги, които се прехвърлят с течение на времето	497,521	518,538
Общо:	501,246	521,419

22.5. Задължения за изпълнение

Дружеството има склучени дългосрочни договори за продажба на въглища с основните си клиенти.

Съгласно склучен дългосрочен договор за продажба на въглища с „ЕЙ И ЕС - 3С Марица Изток 1“ ЕООД (AES) Дружеството има задължение да доставя минимално годишно количество от 5,184 хил. стандартни тона лигнитни въглища. През текущата година са доставени 5,394 хил. стандартни тона.

Съгласно склучен дългосрочен договор за продажба на въглища с „КонтурГлобал Марица Изток 3“ АД (ContourGlobal) Дружеството има задължение да доставя минимално годишно количество от 6,187 хил. стандартни тона лигнитни въглища. През текущата година са доставени 7,867 хил. стандартни тона.

23. Други доходи

Други доходи	2019 г. '000 лв.	2018 г. '000 лв.
Приходи от неустойки и лихви по договори с доставчици и клиенти	8,047	7,333
Приходи от финансиране	2,403	2,482
Приходи от наеми	1,070	936
Нетна печалба от продажба на имоти, машини и съоръжения		2
Приходи от излишъци на активи	509	562
Приходи от ликвидация на активи		-
Приходи от застрахователни събития	322	46
Приходи от отписани задължения	2	2
Други доходи	365	171
Общо други доходи	12,718	11,534

24.Разходи за материали

	2019 г. '000 лв.	2018 г. '000 лв.
Разходи за материали		
Електроенергия	(84,660)	(83,434)
Резервни части	(23,725)	(24,612)
Горива	(13,288)	(14,844)
Материали за ремонт и поддръжка	(20,002)	(19,646)
Други материали	(1,527)	(1,553)
Общо:	(143,202)	(144,089)

25.Разходи за външни услуги

	2019 г. '000 лв.	2018 г. '000 лв.
Разходи за външни услуги		
Концесионни такси	(14,451)	(15,223)
Транспорт	(8,401)	(8,531)
Разходи за охрана	(9,207)	(9,056)
Поддръжка на имоти, машини и съоръжения	(6,029)	(5,581)
Разходи за чужда механизация	(3,696)	(1,546)
Консултантски услуги	(898)	(778)
Разходи за извозване на хумус	(95)	(396)
Разходи за пробивновзривни дейности	(676)	(1,360)
Застраховки	(757)	(587)
Телекомуникационни и пощенски разходи	(205)	(204)
Наем	(1)	(5)
Рекламни услуги	(187)	(184)
Други	(2,365)	(1,523)
Общо:	(46,968)	(44,974)

26.Разходи за амортизация и ефект преоценка/обезценка

	2019 г. '000 лв.	2018 г. '000 лв.
Разходи за амортизация и обезценка		
Разходи за амортизация на имоти машини и съоръжения	(92,550)	(84,257)
Разходи за амортизация на нематериални активи	-	(208)
Приход от преоценка на имоти машини и съоръжения	-	473
Разходи за обезценка на имоти машини и съоръжения	-	(4,663)
Общо:	(92,550)	(88,655)

27.Разходи за персонала

	2019 г. '000 лв.	2018 г. '000 лв.
Разходи за персонала		
Разходи за заплати	(172,568)	(177,607)
в т.ч. разходи за неизползван отпуск	785	(2,283)
Разходи за социални осигуровки	(56,965)	(56,623)
в т.ч. разходи за осигуровки свързани с пенсии	(43,988)	(43,174)
в т.ч. разходи за осигуровки върху неизползван отпуск	237	(635)
Социални разходи	(32,193)	(30,308)
Пенсии - планове с дефинирани вноски	(5,997)	(7,249)
Общо:	(267,723)	(271,787)

Средносписъчен брой на персонала по категории:

Средносписъчен брой на персонала по категории:	2019 г. '000 лв.	2018 г. '000 лв.
Класове персонал		
Насти лица по трудово правоотношение	7,264	7,327
Ръководители	198	193
Специалисти	486	475
Техники и приложни специалисти	485	493
Помощен административен персонал	221	224
Персонал заст с услуги на населението, търговия и охрана	69	65
Квалифицирани произв.работници и сродни на тях професии	2,140	2,168
Машинни оператори и монтажници	2,929	2,967
Професии неизискващи специална квалификация	736	742

28. Разходи за обезценка на активи на финансови активи

	2019 г. '000 лв.	2018 г. '000 лв.
Начислена/възстановена обезценка на финансови активи		
Търговски и други вземания	15	241
Други вземания	(65)	(216)
Търговски вземания от свързани лица	(1,423)	1,970
Съдебни вземания	(78)	180
Парични средства и краткосрочни депозити	(51)	15
Общо:	(1,602)	2,190

29. Други разходи

	2019 г. '000 лв.	2018 г. '000 лв.
Други разходи		
Разходи за бесплатна храна	(13,455)	(13,731)
Местни данъци и такси	(1,538)	(1,441)
Костюми и лични предпазни средства	(1,634)	(1,914)
Брак на материални запаси и имоти, машини и съоръжения	(1,102)	(1,838)
Данъци върху разходите	(126)	(116)
Курсове за квалификация	(418)	(448)
Командировки	(327)	(286)
Неустойки и лихви за просрочени задължения	(60)	(37)
Лихви и санкции към бюджета	(45)	(67)
Други	(1,123)	(1,509)
Общо:	(19,828)	(21,387)

30. Отчетна стойност на продадени активи

	2019 г. '000 лв.	2018 г. '000 лв.
Отчетна стойност на продадени активи		
Електрическа енергия	(5,153)	(2,832)
Други текущи активи (стоки, материали)	(769)	(807)
Отчетна стойност на продадени активи	(5,922)	(3,639)

31. Финансови приходи и разходи

	2019 г. '000 лв.	2018 г. '000 лв.
Финансови приходи		
Приходи от дивиденти	349	569
Приходи от лихви по банкови разплащателни сметки	2	4
Нетни печалби от финансови активи оценявани по амортизирана стойност	2	4
Финансови приходи	351	573

	2019 г. '000 лв.	2018 г. '000 лв.
Финансови разходи		
Разходи за лихви по доходи на персонала при пенсиониране	(838)	(1,385)
Банкови такси	(101)	(151)
Разходи за лихви по кредити, отчитани по амортизирана стойност към свързани лица	(17)	(532)
Разходи за лихви по банкови кредити, отчитани по амортизирана стойност	(353)	(124)
Разходи за лихви по заеми отчитани по амортизирана стойност	(370)	(656)
Финансови разходи	(1,309)	(2,192)

32. Разходи за данък върху дохода

Очакваните разходи за данъци, базирани на приложимата данъчна ставка за България в размер на 10 % (2018 г.: 10 %), и действително признатите данъчни разходи в печалбата или загубата могат да бъдат равнени, както следва:

	2019 г. '000 лв.	2018 г. '000 лв.
Печалба преди данъци	213	1,683
Данъчна ставка	10%	10%
Очакван разход за данък върху дохода	(21)	(168)
Данъчен ефект от:		
Корекции за приходи, освободени от данъчно облагане	10,195	9,563
Корекции за разходи, непризнати за данъчни цели	(13,248)	(12,893)
Текущ разход за данък върху дохода	(3,074)	(3,498)
Отсрочени данъчни разходи		
Възникване и обратно проявление на временни разлики	2,918	3,239
Разходи за данък върху дохода	(156)	(259)
Отсрочени данъчни (разходи) / приходи, признати директно в другия всеобхватен доход	(332)	1,609

33. Свързани лица

Свързаните лица на Дружеството включват единоличния собственик, ключов управленски персонал, предприятия под общ контрол и други описани по-долу.

Собственик на капитала на Предприятието упражняващ контрол / предприятие майка/

„Български Енергиен Холдинг“ ЕАД

Собственик на капитала на предприятието майка

Българската държава чрез Министъра на Енергетиката

Предприятия, които са под общ съвместен контрол с Дружеството (предприятия в група)

„Национална Електрическа Компания“ ЕАД

„АЕЦ Козлодуй“ ЕАД

„ТЕЦ Марица Изток 2“ ЕАД

„Мини Марица - Изток“ ЕАД

„Булгаргаз“ ЕАД

„Булгартрансгаз“ ЕАД

„ЕСО“ ЕАД

„Булгартел“ ЕАД

„АЕЦ Козлодуй – Нови мощности“ ЕАД

„ВЕЦ Козлодуй“ ЕАД

„Интерприборсервиз“ ООД

„ТЕЦ Марица Изток 2 (9 и 10)“ ЕАД

„ПФК Берое-Стара Загора“ ЕАД

„Булгартел-Скопие“ ДООЕЛ

„Газов Хъб Балкан“ ЕАД

Асоциирани и съвместни предприятия на предприятието в група

“Ай Си Джи Би“ АД

“Южен поток България“ АД

“КонтурГлобал Марица Изток 3“ АД

“КонтурГлобал Оперейшънс България“ АД

ЗАД "Енергия"

ПОД “Алианц България“ АД

“Хек Горна Арда“ АД

“Трансболкан Електрик Пауър Трейдинг“ С.А. – NECO S.A.

Ключов ръководен персонал на предприятието:

Николай Стефанов Диков - Председател на Съвета на директорите

Андон Петров Андонов - Член на Съвета на директорите и изпълнителен директор

Георги Иванов Коев - Член на Съвета на директорите

Ако не е изрично упоменато, трансакциите със свързани лица не са извършвани при специални условия и не са предоставяни или получавани никакви гаранции.

33.1. Сделки с краен собственик на дружеството

		2019 г. '000 лв.	2018 г. '000 лв.
Сделки със свързани лица – Покупки	Вид на сделките		
Министерство на енергетиката	Концесия	(14,451)	(15,223)

33.2. Сделки с предприятие майка

		2019 г. '000 лв.	2018 г. '000 лв.
Сделки със свързани лица - Продажби	Вид на сделките		
Български енергийен холдинг ЕАД	наеми	1	4
Сделки със свързани лица - Покупки	Вид на сделките	2019 г. '000 лв.	2018 г. '000 лв.
Консултантски услуги		(225)	(217)
Лихви за забавено плащане по консултантски услуги		-	-
Начислени лихви по заем		(17)	(532)
Платени лихви по заеми		(26)	(523)
Платена главница		(4,777)	(18,756)
Дивидент		(712)	(2,803)

33.3. Сделки с дружества под общи съвместен контрол

		2019 г. '000 лв.	2018 г. '000 лв.
Сделки със свързани лица - Продажби	Вид на сделките		
Дружества под общ съвместен контрол			
Национална Електрическа Компания ЕАД	ел.енергия	2	4
Булгартрансгаз ЕАД	наеми	-	1
АЕЦ Козлодуй ЕАД	наеми	-	1
ТЕЦ Марица Изток 2 ЕАД	общо	207,129	251,315
	продажба на въглища	196,153	243,223
	неустойки за забавено плащане	7,590	6,147
	депониране на производствени отпадъци-неплина	3,273	1,749
	А други	113	196
ПФК Берое - Стара Загора ЕАД	наеми	-	-
Електроенергиен системен оператор ЕАД	общо	1,279	834
	студен резерв	908	462
	пренос и транформация на ел.енергия	371	365
	наеми	-	7
Общо:		<u><u>208,410</u></u>	<u><u>252,155</u></u>

		2019 г. '000 лв.	2018 г. '000 лв.
Сделки със свързани лица - Покупки	Вид на сделките		
Национална Електрическа Компания ЕАД	общо	(57)	(41)
	социални разходи	(26)	(24)
	покупка на активи	(28)	(17)
	командировки	(3)	-
Булгартрансгаз ЕАД	социални разходи	(3)	(1)
Булгартел ЕАД	интернет услуги	(4)	(4)
АЕЦ Козлодуй ЕАД	нощувки	-	-
ТЕЦ Марица Изток 2 ЕАД	общо	(5)	(32,153)
	ел.енергия	(32,151)	
	насм	(1)	(1)
	покупка на активи	(5)	(1)
	услуга	(5)	
Електроенергиен системен оператор ЕАД		(6,369)	(5,853)
	ел. енергия	(6,339)	
	неустойки	(30)	
Общо:		(6,438)	(38,052)

33.4. Сделки с асоциирани предприятия на Група БЕХ

		2019 г. '000 лв.	2018 г. '000 лв.
Сделки със свързани лица - Продажби	Вид на сделките		
КонтурГлобал Марица Изток 3 АД	общо	142,805	121,131
	въглища	140,046	119,196
	неустойки за забавено плащане	44	62
	депониране на производствени отпадъци-непечелина	2,700	1,852
	услуга	15	21
ЗАД Енергия общо	общо	349	569
	насмн	-	-
	дивидент	349	569
Общо:		143,154	121,700

		2019 г. '000 лв.	2018 г. '000 лв.
Сделки със свързани лица - Покупки	Вид на сделките		
КонтурГлобал Марица Изток 3 АД	такса преминаване на вагони	-	(30)
Общо:		-	(30)

33.5. Сделки с други свързани лица

		2019 г. '000 лв.	2018 г. '000 лв.
Сделки със свързани лица - Продажби	Вид на сделките		
Други свързани лица			
Под общи контрол на Българската държава		2,621	2,029

		2019 г. '000 лв.	2018 г. '000 лв.
Сделки със свързани лица - Покупки	Вид на сделките		
Други свързани лица	Под обиконтрол на Българската държава	(217)	(501)

33.6. Безналични трансакции със свързани лица

Съществени безналични трансакции между свързани лица за периода до 31 декември 2019 г.

Дружества	Вид транзакция	Сума '000 лв.
· Тристранни протоколи за прихващане Мини Марица – Изток ЕАД - ТЕЦ Марица Изток 2 ЕАД - Електроенергиен системен оператор ЕАД	прихващания на насрещни вземания и задължение	6,512
· Двустранни протоколи за прихващане Мини Марица – Изток ЕАД - Електроенергиен системен оператор ЕАД	прихващания на насрещни вземания и задължение	1,590
· Двустранни протоколи за прихващане Мини Марица – Изток ЕАД - ТЕЦ Марица Изток 2 ЕАД – други контрагенти	прихващания на насрещни вземания и задължение	10,538

33.7. Условия на сделките със свързани лица

Продажбите на и покупките от свързани лица се извършват по договорени цени. Ако не е изрично упоменато, трансакциите със свързани лица не са извършвани при специални условия. Преглед за обезценка се извършва всяка финансова година на база на анализ на финансовото състояние на свързаното лице и пазара, на който то оперира.

Няма сключени са допълнителни споразумения за доставка на въглища с ТЕЦ Марица Изток 2 ЕАД.

33.8. Сделки с ключов управленски персонал

Ключовият управленски персонал на Дружеството включва членовете на Съвета на директорите. Възнагражденията на ключовия управленски персонал включват следните разходи:

	2019 г. '000 лв.	2018 г. '000 лв.
Краткосрочни възнаграждения		
Заплати, включително други доплащания	(170)	(150)
Разходи за социални осигуровки	(19)	(15)
Общо краткосрочни възнаграждения	(189)	(165)
Общо възнаграждения	(189)	(165)

33.9. Разчети със свързани лица в края на годината

Вземания

	31 декември '2019 000 лв.	31 декември '2018 000 лв.
Вземания		
Нестекущи вземания		
Дружества под общ съвместен контрол		
Търговски и други вземания		
ТЕЦ Марица Изток 2 ЕАД	5,914	40,812
Търговски и други вземания	5,914	40,812
Финансови активи	5,914	40,812
Аванси предоставени на доставчици		
Електроенергиен системен оператор ЕАД	1,450	1,078
Общо аванси	1,450	1,078
Нефинансови активи	1,450	1,078
Общо нестекущи вземания от свързани лица	7,364	41,890
Текущи вземания от свързани лица		
Търговски и други вземания		
Дружества под общ съвместен контрол		
ТЕЦ Марица Изток 2 ЕАД	111,119	113,481
ТЕЦ Марица Изток 2 ЕАД- обезценка	(6,992)	(5,600)
Национална Електрическа Компания ЕАД	730	733
Национална Електрическа Компания ЕАД- обезценка	(730)	(730)
Електроенергиен системен оператор ЕАД	365	420
Асоциирани предприятия на Група БЕХ		
Търговски и други вземания		
КонтурГлобал Марица Изток 3 АД	16,239	19,936
КонтурГлобал Марица Изток 3 АД- обезценка	(45)	(14)
Вземания от други свързани лица		
Под общ контрол на Българската държава	257	344
Търговски и други вземания	120,943	128,570
Финансови активи	120,943	128,570
Общо текущи вземания от свързани лица	120,943	128,570
Общо вземания от свързани лица истино от обезценка	128,307	170,460

На 01.03.2017 година е сключено Споразумение между „Мини Марица-изток“ ЕАД и „ТЕЦ Марица-изток 2“ ЕАД за разсрочване на непогасените парични задължения на „ТЕЦ Марица-изток2“ ЕАД: неплатени фактури в размер на 127,942,971.10 лева и лихви за забавено плащане, изчислени до 28.02.2017 година, в размер на 6,509,022.94 лева. Срок на погасяване на задълженията до 20.02.2021 година.

Задължения

	31 декември '2019 000 лв.	31 декември '2018 000 лв.
Текущи задължения		
Заеми текущи		
Предприятие майка		
Български Енергийен Холдинг ЕАД		
Главница	4,777	
Лихва	9	
Заеми текущи	-	4,786
Краен собственик на Аружеството		
Търговски и други задължения		
Задължения за концесионна такса		
Министерство на Енергетиката	7,302	8,652
Предприятие майка		
Български Енергийен Холдинг ЕАД	8,367	8,355
Аружества под общ съвместен контрол		
Електроенергийни системен оператор ЕАД	787	807
Асоциирани предприятия		
ЗАД Енергия		
ПОД Алпант България АД	1	1
Задължения към други свързани лица		
Аружества собственост на държавата	126	82
Търговски задължения	16,583	17,897
Финансови пасиви	16,583	22,683
Текущи задължения към свързани лица	16,583	22,683

Сключени договори за заем между Мини „Марица – Изток“ ЕАД и БЕХ ЕАД:

МГ450/09.12.2015 - на 04.12.2015 год. е сключен договор за заем между БЕХ ЕАД гр. София и „Мини Марица–Изток“ ЕАД гр. Раднево. Общият размер на кредита е 12,000 хил. лева. Погасяването на главницата е на 12 месечни равни вноски с гратисен период от 6 месеца. Договорен е лихвен процент 4.49%. С Допълнително споразумение от 20.12.2016 година е договорен нов погасителен план към договора, като крайния срок за издължаване на сумите по кредитта е 31.10.2018 година, с гратисен период от 3 месеца. С Допълнително споразумение № 2 от 05.10.2018 година, в сила от 01.09.2018 г. е договорен нов погасителен план към договора, като крайния срок за издължаване на сумите по кредитта е 15.03.2019 година, с гратисен период от 01.09.2018 до 15.01.2019 година. Главницата на кредитта е окончателно платена на 01.02.2019 година. Платена лихва от началото на Договора до 01.02.2019 г. е в размер на 831 хил. лева. Главницата на кредитта е окончателно платена на 01.02.2019 г. и към 31.12.2019 година задължения по договора няма.

МГ028/03.02.2016 – на 01.02.2016 год. е сключен договор за заем между БЕХ ЕАД гр. София и „Мини Марица–Изток“ ЕАД гр. Раднево. Общият размер на кредита е 25,000 хил. лева Погасяването на главницата е на 30 месечни равни вноски с гратисен период от 6 месеца. Договорен е лихвен процент от 4.49%. С Допълнително споразумение от 20.12.2016 година е договорен нов погасителен план към договора, като крайния срок за издължаване на сумите по кредитта е 31.10.2018 година, с гратисен период от 3 месеца. С Допълнително споразумение № 2 от 05.10.2018 година, в сила от 01.09.2018 е договорен нов погасителен план към договора, като крайния срок за издължаване на сумите по кредитта е 15.03.2019 година, с гратисен период от 01.09.2018 до 15.01.2019 година. Главницата на кредитта е окончателно платена на 01.02.2019 година. Платена лихва от началото на Договора до 01.02.2019 г. е в размер на 2 059 хил. лева. Главницата на кредитта е окончателно платена на 01.02.2019 г. и към 31.12.2019 задължения по договора няма.

МТ052/19.02.2016 – на 17.02.2016 год е сключен договор за заем между БЕХ ЕАД гр. София и „Мини Марица–Изток“ ЕАД гр. Раднево. Общият размер на кредита е 20,000 хил. лева. Погасяването на главницата е на 30 месечни равни вноски с грatisен период от 6 месеца. Договорен е лихвен процент 4.49%. С Допълнително споразумение от 20.12.2016 година е договорен нов погасителен план към договора, като крайния срок за издължаване на сумите по кредита е 31.10.2018 година, с грatisен период от 3 месеца. С Допълнително споразумение № 2 от 05.10.2018 година, в сила от 01.09.2018 е договорен нов погасителен план към договора, като крайния срок за издължаване на сумите по кредита е 15.03.2019 година, с грatisен период от 01.09.2018 до 15.01.2019 година. Главницата на кредита е окончателно платена на 01.02.2019 година. Платена лихва от началото на Договора до 01.02.2019 г. е в размер на 1 644 хил. лева. Главницата на кредита е окончателно платена на 01.02.2019 г. и към 31.12.2019 задължения по договора няма.

С анекси от 14.02.2019 година „Сосиете Женерал Експресбанк“ АД са издадени две банкови гаранции в полза на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, съответно в размер на 557,609.00 лева за срок 12 месеца обезпечаваш Договор за пренос №13ПР-4423005 от 03.09.2013 година и гаранция в размер на 465,689.00 лева за срок 12 месеца обезпечаваш Договор за достъп №DST-016 от 01.10.2013 година. През месец ноември 2019 година в резултат на преподписване на договора за достъп и пренос на ел.енергия с Електроенергиен системен оператор ЕАД, банковите гаранции са обединени в една гаранция с размер 1 000 хил.лева.

34.Условни активи, условни пасиви и ангажименти

Ангажименти по концесионен договор

Съгласно сключен концесионен договор за разработване и добив на въглища, Дружеството се задължава да заделя парични средства в полза на Министерството на енергетиката, които могат да бъдат използвани единствено за целта, за която са предназначени (видовете работи за окончателното напускане на концесионната площ) и след изрично разрешение на Министерството на енергетиката. С писмо изх. № Е-26-М-258/25.06.2018 г. е съгласуван нов актуализиран схематичен проект за напускане на концесионната площ с обща стойност за окончателно напускане 169,291 хил. лв. Съгласно този проект Дружеството следва да внася ежегодно в доверителни сметки сума в размер на 4,385 хил. лева. Сумата е одобрена от Министерството на енергетиката, като през октомври 2019 година е сключен анекс. В началото на 2020 година Дружеството планира в графика си за възлагане на поръчки процедура по откриване и обслужване на доверителни сметки за набиране на сумите за напускане.

Правни спорове

Делото КТБ

С Решение №2310/ 06.12.2017 г. на СГС, VI-5 състав търговско отделение, е обявено за относително недействително по отношение на кредиторите на несъстоятелността на КТБ АД (н) изявление за прихвашане вх. № 10330/31.10.2014 г. между вземане на „Мини Марица – Изток“ ЕАД в размер на 4 256 244, 59 евро, произтичащо от Рамков договор между „КТБ“ АД и „Български енергиен холдинг“ ЕАД и вземанията на „КТБ“ АД към „Мини Марица – Изток“ ЕАД по Договор за инвестиционен кредит №318/ 29.09.2010г. Вземането на „Мини Марица – Изток“ ЕАД е придобито съгласно сключен Договор за цесия от 30.10.2014 г. между „Български енергиен холдинг“ ЕАД и „Мини Марица – Изток“ ЕАД.

Решението е обжалвано в законоустановения срок пред Апелативен съд – София, като по въззвината жалба е образувано търговско дело № 606/2018 г. по описа на АС.

Делото е насрочено пред Софийски апелативен съд за 29.04.2020г.

Дружеството е извършило анализ на наличните факти и обстоятелства и съдебната практика по сходни дела и е достигнало до заключение, че съдебната практика на този етап е противоречива и непоследователна. Поради това обстоятелство не е извършено прекласифициране на кредитора и не са

признати евентуални потенциални загуби, които биха могли да възникнат в случай на неблагоприятно развитие на делото за Дружеството.

Към 31.12.2019 г. са предявени и други различни правни искове към Дружеството. С изключение на тези, за които вече са начислени провизии, ръководството на Дружеството счита, че отправените искове са неоснователни, и че вероятността те да доведат до разходи за Дружеството при уреждането им е малка.

35. Категории финансови активи и пасиви

Балансовите стойности на финансовите активи и пасиви на Дружеството могат да бъдат представени в следните категории:

Финансови активи	31 декември '2019 000 лв.	31 декември '2018 000 лв.
Търговски вземания	9,478	8,208
Търговски вземания свързани лица	126,857	169,382
Вземания от свързани лица под общ контрол (Група БЕХ)	110,406	149,116
Вземания от асоциирани и други свързани лица	16,451	20,266
Съдебни и присъдени вземания	6	3
Други вземания	8,401	1,483
Пари и парични еквиваленти	44,362	41,303
Финансови активи на разположение за продажба		-
Капиталови инструменти, определени по справедлива стойност през ДВА	1,500	1,530
Общо:	190,604	221,909

Финансови пасиви	31 декември '2019 000 лв.	31 декември '2018 000 лв.
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност:		
Заеми	39,845	37,764
Търговски и други задължения	10,138	19,864
Търговски и други задължения към свързани лица	16,583	22,683
Задължения към свързани лица под общ контрол (Група БЕХ)	9,154	13,948
Задължения към асоциирани и други свързани лица	7,429	8,735
Общо:	66,566	80,311

36. Рискове, свързани с финансовите инструменти

Цели и политика на ръководството по отношение управление на риска

Дружеството е изложено на различни видове рискове по отношение на финансовите си инструменти. Най-значимите финансови рискове, на които е изложено Дружеството са пазарен риск, кредитен риск и ликвиден риск.

Управлението на риска на Дружеството се осъществява от централната администрация на Дружеството в сътрудничество със Съвета на директорите. Приоритет на ръководството е да осигури краткосрочните и средно срочни парични потоци, като намали излагането си на финансови пазари.

Дружеството не се занимава активно с търгуването на финансови активи за спекулативни цели, нито пък издава опции.

Най-съществените финансови рискове, на които е изложено Дружеството, са описани по-долу.

36.1. Анализ на пазарния риск

Вследствие на използването на финансови инструменти Дружеството е изложено на пазарен риск и по-конкретно на риск от промени във валутния курс, лихвен риск, както и риск от промяната на конкретни цени, което се дължи на оперативната и инвестиционната дейност на Дружеството.

36.1.1. Валутен риск

По-голямата част от сделките на Аружеството се осъществяват главно в български лева. Когато Аружеството извърши чуждестранни трансакции те са деноминирани главно в евро и не излагат Аружеството на валутен риск. За да намали валутния риск, Аружеството следи паричните потоци, които не са в български лева.

36.1.2. Лихвен риск

Политиката на Аружеството е насочена към минимизиране на лихвения риск при дългосрочно финансиране. Към 31 декември 2019 г. Аружеството е изложено на риск от промяна на пазарните лихвени проценти по банковите си заеми, които са с променлив лихвен процент. Всички други финансови активи и пасиви на Аружеството са с фиксирани лихвени проценти.

Аружеството наблюдава чувствителността на годишния нетен финансов резултат след данъци и на собствения капитал към вероятна промяна на лихвените проценти по заемите с плаващ лихвен процент, базиран на ОДП в България, в размер на +/- 0.01 % и по заемите с плаващ лихвен процент, базиран на EURIBOR, в размер на +/- 0.1 %. Тези промени се определят като вероятни въз основа на наблюдения на настоящите пазарните условия. Изчисленията се базират на промяната на средния пазарен лихвен процент и на финансовите инструменти, държани от Аружеството към края на отчетния период, които са чувствителни спрямо промени на лихвения процент. Всички други параметри са приети за константни.

Към 31.12.2019 г. и 31.12.2018 г. ефекта в нетния финансов резултат и собствения капитал от промяна на ОДП с +/- 0.01 % е под 1 хил. лева.

36.2. Анализ на кредитния риск

Кредитният рисков предавлява рисъкът даден контрагент да не заплати задължението си към Аружеството. Аружеството е изложена на този рисков във връзка с различни финансови инструменти, като например възникване на вземания от клиенти, депозиране на средства и други. Излагането на Аружеството на кредитен рисков е ограничено до размера на балансовата стойност на финансовите активи, признати в края на отчетния период.

Аружеството редовно следи за неизпълнението на задълженията на свои клиенти и други контрагенти, установени индивидуално или на групи, и използва тази информация за контрол на кредитния рисков.

Аружеството не е предоставяло финансови активи като обезпечение.

Възрастовата структура на търговски вземания от несвързани лица на аружеството и съответно очакваните кредитни загуби са като следва:

31 декември 2019 г.	Очакван процент на кредитна загуба	Брутна стойност на търговски вземания	Очаквана кредитна загуба	Нетна стойност на търговски вземания
	%	'000 лв.	'000 лв.	'000 лв.
Непадежирани	0.00%	7,568	-	7,568
От 0-30 дни	-0.12%	1,644	(2)	1,642
От 31 – 60 дни	2.17%	46	(1)	45
От 61 – 90 дни	0.00%	2	-	2
Над 90 дни	72.44%	802	(581)	221
		10,062	(584)	9,478

31 декември 2018 г.	Процент на кредитна загуба	Брутна стойност на търговски вземания	Очаквана кредитна загуба	Нетна стойност на търговски вземания
				%
Непадежирали	0%	7,752	-	7,752
От 0-30 дни	-1%	115	(1)	114
От 31 – 60 дни	1%	170	(1)	169
От 61 – 90 дни	1%	86	(1)	85
Над 90 дни	25%	118	(30)	88
		8,241	(33)	8,208

Възрастовата структура на търговски вземания от свързани лица на дружеството и съответно очакваните кредитни загуби са като следва:

31 декември 2019 г.	Очакван процент на кредитна загуба	Брутна стойност на търговски вземания	Очаквана кредитна загуба	Нетна стойност на търговски вземания
				%
Непадежирали	-2,41%	83,115	(2,005)	81,110
От 0-30 дни	0,72%	8,853	(64)	8,789
От 31 – 60 дни	4,37%	18,814	(822)	17,992
От 61 – 90 дни	8,33%	14,204	(1,183)	13,021
Над 90 дни	38,32%	9,638	(3,693)	5,945
		134,624	(7,767)	126,857

31 декември 2018 г.	Процент на кредитна загуба	Брутна стойност на търговски вземания	Очаквана кредитна загуба	Нетна стойност на търговски вземания
				%
Непадежирали	-3%	127,178	(3,330)	123,848
От 0-30 дни	-1%	18,761	(184)	18,577
От 31 – 60 дни	-5%	26,005	(1,238)	24,767
Над 90 дни	42%	3,782	(1,592)	2,190
		175,726	(6,344)	169,382

36.3. Анализ на ликвидния рисков

Ликвидният рисков представлява рискът Дружеството да не може да погаси своите задължения. Дружеството посреща нуждите си от ликвидни средства, като внимателно следи плащанията по погасителните планове на дългосрочните финансови задължения, както и входящите и изходящи парични потоци, възникващи в хода на оперативната дейност. Нуждите от ликвидни средства се следят за различни времеви периоди - ежедневно и ежеседмично, както и на базата на 30-дневни прогнози. Нуждите от ликвидни средства в дългосрочен план - за периоди от 180 и 360 дни, се определят месечно. Нуждите от парични средства се сравняват със заемите на разположение, за да бъдат установени излишъци или дефицити. Този анализ определя дали заемите на разположение ще са достатъчни, за да покрият нуждите на Дружеството за периода.

Дружеството държи пари в брой за да посреща ликвидните си нужди за периоди до 30 дни. Средства за дългосрочните ликвидни нужди се осигуряват чрез заеми в съответния размер.

Към 31 декември 2019 г. падежите на договорните задължения на Дружеството (съдържащи лихвени плащания, където е приложимо) са обобщени, както следва:

31 декември '2019	Балансова стойност	Договорени парични потоци	При поискване (без матуритет)	До 6 месеца	6-12 месеца	1-2 години	2-5 години
Недеривативни финансови задължения							
Банкови заеми	39,845	41,323		5,780	5,729	11,308	18,506
Търговски и други задължения	10,138	10,138	10,138				
Задължения към свързани лица под общ контрол (Група БЕХ)	9,154	9,154	9,154				
Задължения към асоциирани и други свързани лица	7,429	7,429	24	7,405			
Общо	66,566	68,044	19,316	13,185	5,729	11,308	18,506

В предходния отчетен период падежите на договорните задължения на Дружеството са обобщени, както следва:

31 декември 2018 г.	Балансова стойност	Договорени парични потоци	При поискване (без матуритет)	До 6 месеца	6-12 месеца	1-2 години	2-5 години
Недеривативни финансови задължения							
Банкови заеми	37,764	39,223		3,334	5,730	11,311	18,848
Търговски и други задължения	19,864	19,864	19,864				
Задължения към свързани лица под общ контрол	13,948	13,948	9,145	4,803			
Задължения към асоциирани и други свързани лица	8,735	8,735	83	8,652			
Общо	80,311	81,770	29,092	16,789	5,730	11,311	18,848

Към 31.12.2019 година Дружеството няма просрочени задължения към търговските си контрагенти.

Финансовите активи като средство за управление на ликвидния рисков

При оценяването и управлението на ликвидния рисков Дружеството отчита очакваните парични потоци от финансови инструменти, по-специално наличните парични средства и търговски вземания. Наличните парични ресурси и текущите търговски вземания задоволяват текущите нужди от изходящ паричен поток.

37. Оценяване по справедлива стойност

Дружеството групира активите и пасивите, отчитани по справедлива стойност в три нива въз основа на значимостта на входящата информация, използвана при определянето на справедливата стойност на активите и пасивите. Йерархията на справедливата стойност включва следните нива:

- 1 ниво: пазарни цени (некоригирани) на активни пазари за идентични активи или пасиви;
- 2 ниво: входяща информация, различна от пазарни цени, включени на ниво 1, която може да бъде наблюдавана по отношение на даден актив или пасив, или пряко (т. е. като цени) или косвено (т. е. на база на цените); и
- 3 ниво: входяща информация за даден актив или пасив, която не е базирана на наблюдавани пазарни данни.

Даден финансов актив или пасив се класифицира на най-ниското ниво на значима входяща информация, използвана за определянето на справедливата му стойност.

37.1. Оценяване по справедлива стойност на финансови инструменти

Финансовите инструменти, оценявани по справедлива стойност са оповестени в бележка 7.

37.2. Оценяване по справедлива стойност на нефинансови активи

Следната таблица представя нивата в юрархията на нефинансови активи към 31 декември 2019 г., оценявани по справедлива стойност:

	2019 г.	2018 г.
	Ниво 3	Ниво 3
	'000 лв.	'000 лв.
Имоти, машини и съоръжения	749,052	810,307

Справедливата стойност на имотите, машините и съоръженията на Дружеството е определена на базата на доклади на независими лицензиирани оценители (виж бележка 6 Имоти, машини и съоръжения).

38. Промени в пасивите, възникващи от финансови дейности

Изменението в пасивите, възникващи от финансови дейности, от парични потоци и непарични промени за 2019 г. са както следва:

Изменение на пасиви от:

	Пасиви, възникващи от финансови дейности:			
	Банкови заеми - главница	Търговски заеми св.лица - главница	Банкови овърдрафти	Общо пасиви от финансови дейности
На 1 януари 2019	37,764	4,786	-	42,550
Парични потоци от финансова дейност- нетно	2,065	(4,777)	-	(2,712)
Постъпления	10,495	-	150	10,645
Плащания	(8,430)	(4,777)	(150)	(13,357)
Промени с непаричен характер - безналични	-	(9)	-	(9)
Прихваната лихва	-	(9)	-	(9)
На 31 декември 2019	39,829	-	-	39,829
Коректив от предплатени такси	16	-	-	16
На 31 декември 2019 -балансова стойност	39,845	-	-	39,845

Изменението в пасивите, възникващи от финансови дейности, от парични потоци и непарични промени за 2018 г. са както следва:

Изменение на пасиви от:	Пасиви, възникващи от финансови дейности:			Общо пасиви от финансови дейности
	Банкови заеми - главница	Търговски заеми св.лица - главница	Банкови овърдрафти	
На 1 януари 2018	1,229	23,533	-	24,762
Парични потоци от финансова дейност- нетно	36,575	(18,756)	0	17,819
Постъпления	36,575	-	1,000	37,575
Плащания	-	(18,756)	(1,000)	-19,756
Промени с непаричен характер - безналични	-	9	-	9
Начислена лихва	-	9	-	9
На 31 декември 2018	37,804	4,786	-	42,590
Коректив от предплатени такси	(40)	-	-	(40)
На 31 декември 2018 -балансова стойност	37,764	4,786	-	42,550

39. Политика и процедури за управление на капитала

Целите на Дружеството във връзка с управление на капитала са:

- да осигури способността на Дружеството да продължи да съществува като действащо предприятие; и
- да осигури адекватна рентабилност за собствениците, като определя цената на продуктите и услугите си в съответствие с нивото на риска.

Дружеството наблюдава капитала на базата на съотношението на коригирания капитал към нетния дълг.

Дружеството определя коригирания капитал на основата на балансовата стойност на собствения капитал и субординирания дълг, представени в отчета за финансовото състояние.

Субординирианият дълг включва необезпечените заеми или такива, които са със следващи по ред ипотека или залог върху имуществото на Дружеството.

Нетният дълг включва сумата на всички задължения, намалена с балансовата стойност на парите и паричните еквиваленти.

40. Събития след края на отчетния период

През януари 2020 година с Бриkel ЕАД е сключено Допълнително споразумение към Договор № 2-2015/09.09.2015г. за доставка на лигнитни въглища. Споразумението е в сила от 01.01.2020 г., като с него се удължава срока на действие на Договора от 01.01.2020 до 31.12.2020 година и се договарят количества лигнитни въглища, които ММП ще доставя на Бриkel ЕАД през този период.

През месец март на територията на Република България е обявено извънредно положение за ограничаване на разпространението на короновирус COVID-19. Действията на Ръководството на Дружеството са съобразени с указанията на Националния оперативен щаб и стриктно се изгълняват разпорежданията на всички институции.

Във връзка с извънредното положение в страната Изпълнителният директор на Мини Марица-изток ЕАД създаде Извънреден оперативен щаб, определен със Заповед № ЧР-02-68 от 16.03.2020г.

В Дружеството се изгълняват строги превантивни мерки за предотвратяване на разпространението на заразата на територията на комплекса. Предприемат се различни форми за неприсъствие на работа, целящи минимизиране броя на необходимия персонал за нормалното протичане на дейността на комплекса и осигуряване на нормалните доставки на въглища за централите. От 17 март до 31 март 2020 г. се прекратява работата по откривка, като остават да работят само добивните участъци.

Ръководството счита това за некоригиращо събитие след датата на отчетния период, защото смята, че то няма да постави под съмнение възможността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие.

Мини Марица Изток ЕАД е обект от стратегическо значение за страната и работи при непрекъснат режим. Дружеството е най-голямото въгледобивно предприятие в Република България, експлоатиращо „Източномаришкиото лигнитно находище“ и е с определяща значимост за националния енергиен баланс. Осигуряването на ритмични доставки на основната сировина за производство на електроенергия от топлоелектрическите централи в комплекса „Марица изток“ е стратегическа значимост и осигурява енергийната сигурност на Р България.

Очаква се, че коронавирусната пандемия да доведе до спад в икономическия растеж на засегнатите страни. Ръководството следи с повишено внимание ситуацията и предприема всички възможни стъпки за смягчаване на потенциалните негативни ефекти.

Няма други събития коригиращи и некоригиращи, след датата на отчетния период, които да изискват допълнително оповестяване или корекции във финансовите отчети на „Мини Марица Изток“ЕАД към 31 декември 2019 г.

41. Капиталови ангажименти

Във връзка с изгълнение на инвестиционната си програма към 31.12.2019г. Дружеството има поети ангажименти по договори за строителство, доставка и монтаж на машини и съоръжения обезпечаващи нейното изгълнение.

Дружеството има договорни задължения за закупуване на активи съфинансираны от фонд Козлодуй (бележка 17).

Значимите ангажименти по инвестиционни договори са оповестени в доклада за дейността за 2019 г.

42. Оповестяване съгласно законови изисквания

Този финансов отчет е одитиран от одиторско дружество Ейч Ел Би България ООД, на основание договор сключен между Български Енергиен Холдинг ЕАД и Ейч Ел Би България ООД. Дружеството не начислява суми за независим финансов одит. Индивидуалният финансов отчет на Български Енергиен Холдинг ЕАД за годината завършила на 31.12.2019 г. съдържа оповестяване за начислените суми за услуги, предоставяни от регистрирани одитори за независим финансов одит. През периода регистрираните одитори не са предоставили други услуги.

43. Одобрение на финансния отчет

Финансовият отчет към 31 декември 2019 г. (включително сравнителната информация) е одобрен и приет от Съвета на директорите на 27.03.2020 г.